Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXXI № 14-15 (3581-3582) Варшава, 5,12 квітня 2026 року, Ціна / Cena 14 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

ISSN 027-8254
9 770027 825269 14

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Воскресне Україна!

Цей звитяжний клич дає нам силу й надію, що Воскреслий Спаситель наділить усіх нас вірою в добро, спокій в сім'ях, в Україні та світі, а також любов'ю одне до одного.
Празникуючи в церквах і домах, нехай наші думки летять в Україну і бажають їй повного визволення.
А народ нехай без тривог оновлюється на своїй землі.
З цим великим святом поздоровляємо наших близьких людей: родини, друзів, духовників, вчителів, школярів і студентів, дипломатів, лідерів і членів українських громад та всіх, хто нам дорогий.
Розділяймо спільно велику містерію Господнього воскресіння, Спаситель-бо

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Редакція «Нашого слова»

З ХРИСТОВОЮ ПЕРЕМОГОЮ! ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Одвічна діалектика народження та вмирання, життя та смерті – це джерело і радості, і болю. Радіємо, коли перемагає життя, коли воно народжується або відроджується, коли росте і цвіте. Водночас сповнюємося смутком, ностальгією, болем, а дуже часто і жалем, коли все завмирає, коли смерть забирає когось з-посеред нас, коли зло руйнує та завдає ран й болю.

Проте, коли до цього зовсім природного циклу життя і смерті приєднується досвід перемоги зла над добром, ненависті над любов'ю, брехні над правдою, коли жертвою злоби й темряви стає невинна особа, а зло видає себе за справедливість, ми усвідомлюємо, що тут вже не йдеться про природу, але про те, що радикально виходить поза порядок світу та матерії. Тут йдеться про зовсім іншу суть життя, про його доповнювальну частину. Без неї ми були б лише рослинами.

Коли Христа зраджує учень за 30 срібняків і поцілунком віддає на смерть, коли Син Божий стає перед Пілатом і його нібито в ім'я Бога засуджують на страшну смерть, коли, слухняно йдучи за наказом влади, Невинного піддають жорстоким тортурам та вбивають – саме у ці моменти доторкаємося до жаху зворотного боку світу, боку зла, брехні та темряви.

Пасха Христова – це Перемога над цим злом. Це для всіх нас повідомлення – світло, любов, правда, життя переможуть. Христос Воскрес і виразно нам показав, що зворотний бік світу, світ Христової перемоги – завжди з нами, хоча так часто і так боляче ми переживаємо наші Страсті, наші П'ятниці та наші Голгофи.

Україна – це ми, це люди, наші долі й наші болі, наші сподівання і трагедії. Це усі ті, хто проходить свою Голгофу і своє Воскресіння. Для багатьох українців цей досвід жорстоко болісний та жорстоко реалістичний. Він врізається і калічить тіло та душу. Він потребує переможної сили Христового Воскресіння й зміцнення волі не здаватися в боротьбі зі злом, темрявою ненависті та брехні. В цій боротьбі ми переможемо разом з Воскреслим, якими б болісними не були знущання та розстріли, катування та путінські полони, кремлівська брехня, так радо повторювана його прислужниками у багатьох країнах.

Христос Воскрес та переміг зло і диявола. Про це розповідають Його учні – співучасники цих подій і свідки цієї боротьби. Для того, щоб ми взяли участь у Перемозі, маємо бути співучасниками боротьби. Перемога вас потребує, потребує вашої жертовності, вашої підтримки, ваших рук та ваших сердець. Допомагаймо разом Перемогти Україні у цій боротьбі з дияволом. Несімо разом з відважними Жінками миро на скривавлені рани наших поранених – і станемо учасниками Переможного Воскресіння! Жертвуймо свій час та гроші, щоб допомагати Захисникам. Не шукаймо виправдання, що вже довго триває війна і всі втомлені. Там, «на нулі», час пливе ще важче, а втома Воїнів у рази більша за нашу. Нас будуть запитувати діти й внуки: «А що ти зробив для цієї Перемоги?» Що ми їм тоді відповімо? Що втомилися, образилися, не хотілося, гроші пожертвували на «прибамбаси» та «люксуси»? Поставмо собі чітке запитання – а чим ми дійсно приєдналися до Перемоги? Чи ми дійсно стояли разом з мироносицями, щоб помазати миром наших пожертв рани Поранених та Покривджених?

Нашим Героїчним Захисникам, всім, хто працею рук та зусиллям інтелектів бореться за Перемогу і відстоює Волю й Справедливість, тим всім, хто їм допомагає та посилює віру в доброту людей, нашій відданій громаді та всім її членам, нашим владикам та священникам, владі, яка не здається і бореться зі щораз новими викликами, бажаємо сили й ласки Христового Воскресіння. А також прекрасних писанок та радісних гаївок. Тому що Христос воїстину Воскрес!

Мирослав СКІРКА, голова Об'єднання українців у Польщі

eprasa.pl 0c519d429e

ДОРОГА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Величне свято Світлого Воскресіння Христового наповнює наші серця світлом і нагадує, що життя перемагає смерть, а добро – зло.

Ми проходимо крізь непрості часи – часи випробування війною. Але історія не раз доводила: народ, який зберігає єдність, не втрачає гідності та віри, є виваженим і рішучим у своїх діях, – є непереможний.

У ці благословенні дні просимо Всевишнього захистити Україну. І висловлюємо щиру вдячність тим, хто стоїть між нами і темрявою. Дякуємо нашим захисникам і захисницям – тим, хто щодня на передовій, на землі й у небі не дає ворогу здійснити його наміри, а також усім, хто дією чи донатом боронить нашу свободу й майбутнє.

Бажаю всім нам, щоб ми, підносячи погляд до неба, бачили сонце, сузір'я, птахів і життєдайний дощ – а не ворожі ракети чи дрони. Бажаю кожній родині злагоди, єдності й сили, а нашій державі – якнайшвидшого справедливого миру та відновлення.

Ми вистоїмо. Ми збережемо нашу свободу. І ми обов'язково виженемо ворога з нашої землі.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Посол України в Польщі
Василь Боднар

Христос Воскрес великої години!
Воскреснемо й Ми. Великий день стає.
Прийміть бажання щастя всій родині.
Хай Бог дасть радість, здоров'я молоде,
хоробрість, силу, любов свого народу,
мудрість, терпимість і нашу перемогу
над злом, ненавистю, смертю.

Христос Воскрес!
І Ми усі разом!

Дорогі Друзі !
Зі світлим Великоднем, з чистою душею і добрим сумлінням прийміть побажання всякого Божого блага.

Спілка родин політв'язнів і репресованих українців у Польщі
«Пам'ять і спадщина»
Голова Управи Славко Цікуй

eprasa.pl 0c519d429e

XXII едиція конкурсу української пісні «З Підляської криниці»

Союз українців Підляшшя запрошує 9 травня до Будинку культури в Більську на прослуховування для участі в конкурсі української пісні «З Підляської криниці» 2026.

Наразі триває набір цьогорічних учасників. Заявки можна надсилати не пізніше 28 квітня на електронну адресу: konkurs@zup.org.pl – відповідно до положень конкурсу.

Гала-концерт відбудеться 24 травня 2026 року у Більському будинку культури у Більську-Підляському.

Обрані лауреати матимуть змогу взяти участь у фестивалях «На Івана, на Купала» та «Підляська осінь», організованих Союзом українців Підляшшя.

Більше інформації про конкурс та регламент – на фейсбук-сторінці (Związek Ukraińców Podlasia Союз українців Підляшшя) та інтернет-сторінці організатора:

www.zup.org.pl.

Весняна забава у Щеціні

Щецінський відділ Об'єднання українців у Польщі запрошує на весняну забаву до Щеціна. Відбудеться вона 18 квітня (19:00) в ресторані «Pod Różami».

До танцю гратиме ансамбль «Гаразд» з Ґданська.

Резервувати квитки можна у пані Роксани за номером: 693 500 250.

Прощання громади з консулом України в Ґданську

24 березня у стінах Двору Артуса в Ґданську відбулася урочистість з нагоди завершення дипломатичної місії Олександра Плодистого, консула України в Ґданську. У заході взяли також участь місцеві представники Об'єднання українців у Польщі, які вручили консулу подарунок і подякували від імені української громади за успішну та плідну співпрацю.

«Шановний пане Консуле Олександре Плодистий! Від імені української громади Ґданська й Поморського воєводства щиро дякуємо Вам за багаторічну співпрацю та невтомну підтримку української справи в Польщі», – читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці ґданської домівки. Діячі Об'єднання також зазначають, що каденція консула припала на надзвичайно важкий для України, Європи й усіх нас час, «коли звичні виклики й проблеми помножилися у зв'язку з напливом тисяч українських біженців».

«Ми вдячні Вам за те, що навіть у таких складних умовах Ви завжди знаходили час і можливість, щоб долучитися до наших проєктів та поспілкуватися з громадою, професійно й оперативно реагували на проблеми й сприяли розширенню польсько-українського діалогу», – наголосили представники ОУП з Ґданська, бажаючи Олександру Плодистому подальшої успішної та плідної праці на «дипломатичному фронті».

На урочистості у Дворі Артуса були присутні теж діячі ОУП та представники української громади з Ельблонґа, Ольштина й інших місцевостей.

Фото з фейсбук-сторінки Домівка Ґданськ

«Шашкевичівка» відзначила роковини Шевченка

22 березня у Народному домі в Перемишлі відбувся урочистий концерт, присвячений Тарасу Шевченку. Організатори разом із дирекцією й педагогами школи ім. Маркіяна Шашкевича зазначають, що цьогорічний захід набув особливого змісту й глибини, адже проходив у «непростий для нашої країни час – у період війни, яка вже четвертий рік не відступає з української землі».

Під час відзначень учні школи читали поезію та виконували пісні.

«Цей чудовий виступ став можливим завдяки невтомній праці педагогів, які з великим терпінням і щирим серцем готували юних артистів до цього важливого дня», – читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці «шашкевичівки». На концерті виступив також вчительський хор «Мелодія».

Особливою подією вечора став благодійний аукціон, пов'язаний із творчістю та спадщиною Шевченка, кошти від якого будуть спрямовані на підтримку воїнів ЗСУ.

Серед почесних гостей свята були генеральний консул України в Любліні Олег Куць та віцеконсул України в Ряшеві Василь Йордан. Так дипломати разом із громадою долучилися до вшанування пам'яті поета. На завершення директорка школи Йоанна Баран подякувала всім, хто брав участь в організації вечора.

Фото з фейсбук-сторінки школи

Великодні писанки у Вроцлаві

21 березня в Українській суботній школі у Вроцлаві діти й батьки традиційно робили великодні писанки. Подія відбулася у домівці на вул. Руській 46.

«Дякуємо всім, хто долучився!» – пише організатор заходу – вроцлавський гурток Об'єднання українців у Польщі.

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОУП у Вроцлаві

eprasa.pl 0c519d429e

Заняття зі створення писанок у Кракові

22 та 24 березня у Кракові пройшли великодні майстер-класи, організовані краківським гуртком ОУП.

«В такому гроні ми творили нові шедеври цьогорічного Великодня, які загостять в кожного в кошику до свячення або як прикраса на святковому столі. Підтримуємо традиції й вчимось нових технік», – наголошують у своєму дописі на фейсбуці організатори.

На фейсбук-сторінці (Об'єднання українців у Польщі – Краків) можна подивитися фотозвіт із занять і результат роботи учасників майстер-класів.

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОУП у Кракові

Майстер-класи з писанкарства у Перемишлі

21 березня в Народному домі в Перемишлі пройшли майстер-класи зі створення писанок. Заняття тривали кілька годин, а їхні учасники, які були поділені на групи, могли опанувати різні техніки писанкарства. У майстер-класі взяли участь і ті, хто вперше спробував себе у виготовленні писанок, а також ті, хто вже має досвід. Приходили навіть цілими родинами. Організатор, перемиське ОУП, забезпечило присутніх усім необхідним обладнанням та матеріалами. За оцінкою діячів Перемиського відділу Об'єднання, у заняттях взяло участь понад 120 осіб.

Фото надала Юлія Берецька

Минуло 15 років, відколи громада стала господарем Народного дому

21 березня минуло 15 років з того дня, коли українська громада у Польщі стала власником українського Народного дому в Перемишлі. Нагадаємо, що будівлю повернули господарям 21 березня 2011 року, а Об'єднання українців у Польщі, створене 1990 року, стало її формальним власником.

Для української меншини в Перемишлі ця будівля була і є – як задумали її будівничі – найважливішим місцем громадської активності.

«Дякуємо всім, хто кілька десятків років вірив у це повернення, робив і зробив усе для цього. Дякуємо всім, хто підтримував ремонт Народного дому, всім, хто допомагав, наповнював його діяльністю. Дякуємо, що Ви надалі є, відвідуєте, підтримуєте. Попереду багато викликів – будьмо й надалі разом», – читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці Народного дому.

НД помітний сьогодні не лише як професійна інституція української культури, але й важливий центр польсько-української й навіть міжнародної співпраці. Тут з'явилися та розвиваються читальний зал з бібліотекою, архів, театр, студія звукозапису, виставкові зали, майстерні, коворкінг-простори та зали для творчої діяльності. Крім того, це вже місце, яке охоче відвідують не тільки українці, але й польські мешканці Перемишля.

Фото Павла Лози

Вроцлавський концерт пам'яті Шевченка

До щорічного вроцлавського заходу з нагоди вшанування Тараса Шевченка, організованого Українською суботньою школою, що діє при домівці ОУП, долучилися організації та українські школи, які працюють у Вроцлаві, зокрема фонд «Незламна Україна», початкова школа Smile.Edu, школа Union й танцювальний колектив «Барвінок».

«Ви всі чудові та справді неймовірні! Багато сліз прокотилося від емоцій. Слова Шевченка й досі живі та актуальні», – читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці вроцлавського гуртка ОУП.

У святкуванні, яке відбулося 14 березня, взяли участь дипломати Генерального консульства України у Вроцлаві.

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОУП у Вроцлаві

«Читання Шевченка у сквері Шевченка» у Любліні

У день народження великого поета 9 березня в Любліні традиційно відбулося «Читання Шевченка у сквері Шевченка». У сквері імені Тараса Шевченка, біля вулиць Руської, Львівської та дорожнього кільця імені митрополита Петра (Могили), що поруч історичної православної церкви Преображення Господнього, зібралися українські й польські любителі поезії Кобзаря, щоб спільно зачитати його твори.

Про подію повідомляє у фейсбуці її організатор – Українське товариство у Любліні.

6.

eprasa.pl 0c519d429e

Продовження з 5 сторінки

Захід почав читанням Тарасового «Заповіту» голова товариства доктор Григорій Купріянович, який привітав присутніх і нагадав, що «Читання» відбуваються з 2014 року, коли відзначали 200-річчя від дня народження Шевченка. Отже, із самого початку ця подія проходила в контексті війни, адже вже тоді тривала російська агресія проти України.

Зачитала поезію Тараса Шевченка, звернувшись зі словом до присутніх, і консулка Людмила Смей з Генерального консульства України в Любліні. Вірші Кобзаря виголосили та ділилися своїми рефлексіями польські друзі України: директор Центру міжнародної співпраці міста Люблін Кшиштоф Становський та голова товариства «Homo Faber» Анна Домбровська.

Згодом твори Шевченка продекламували учні міжшкільних пунктів навчання української мови, що діють у Початковій школі № 18 в Любліні. Вони готувалися до заходу під опікою вчительки Лесі Соболівської.

Традиційно під час «Читання» багато з присутніх зачитувало саме ті твори Шевченка, які їм особливо близькі або актуальні сьогодні. Серед учасників були українці, які народилися в Любліні, прожили тут більшість життя. Але були й такі, що приїхали з України до міста над Бистшицею кілька десятків років тому або саме в Любліні знайшли мирне небо після повномасштабної російської агресії. Захід завершився спільним співом «Реве та стогне Дніпр широкий».

Організатори зазначають, що, на жаль, як кожного року, починаючи від 2016-го, читанню поезії Тараса Шевченка заважали пікетувальники з кресових середовищ, які від років у численних заявах виступають проти проведення цієї української події в Любліні. Захід відбувався в супроводі поліції.

«Такий антураж створює особливу „атмосферу" для поетичного слова...», – читаємо на фейсбук-сторінці Українського товариства.

Фото з фейсбук-стіорінки Українського товариства

Шевченківські роковини у Лемборку

В лемборкській домівці Об'єднання українців у Польщі відбувся поетичний вечір, присвячений творчості Тараса Шевченка. На цьому заході зібралися діти, вчителі та всі, хто любить українську поезію. Про це повідомлено на фейсбук-сторінці домівки.

Вечір розпочався з розповіді про життя і творчість Кобзаря. Біографію поета зачитала Ірина Степаненко разом зі своїми учнями, ознайомивши присутніх із найважливішими подіями його життя. Учителька Уляна Гриців поділилася цікавими фактами про Шевченка, які допомогли слухачам ще більше дізнатися про постать великого українця.

У теплій та щирій атмосфері учасники розповідали свої улюблені поезії Кобзаря. Крім дітей, до читання також долучилися Богдан та Мирослава Ластівки, які задекламували вірші, додавши особливої теплоти та щирості цьому вечору.

Учителька Ірина Яремчук підготувала музичний номер зі своїми учнями, які виконали кілька пісень. До того ж вчителька й діти представили виставку художніх робіт, натхненних творчістю Шевченка. Доповненням події стала виставка кобзарів, яку організувала Рената Романко, котра також зачитала вірш про волю.

Фото з фейсбук-сторінки домівки в Лемборку

Ґіжицько розквітнуло українськими писанками

У Ґіжицьку відбулися майстер-класи з розпису писанок у традиційному українському стилі, організовані місцевим гуртком Об'єднання українців у Польщі. До заходу можна було долучитися цілою родиною.

Голова гуртка Дам'ян Міштук підкреслює важливість подібних подій: «Такі ініціативи дають нагоду зустрітися, побути разом і обмінятися думками. Сьогодні мало таких можливостей, а писанки – це наша українська традиція. Ми прагнемо залучати до зустрічей і громадян України, які живуть у нашому регіоні. Наші великодні традиції дещо різняться, тому цінно ділитися досвідом».

Учасники мали змогу ознайомитися з традиційними техніками розпису та одразу застосовувати їх на практиці, створюючи власні унікальні писанки. У процесі навчання їм допомагали досвідчені інструктори – Роксана Бутрим-Лампарт та Юліан Зелінський. Пані Роксана ділилася, зокрема, секретами фарбування: «Яйця, які розписані воском, кладемо у фарбу, щоб вони мали гарний колір. Можна використати спеціальну фарбу, а за домашнім способом найкраще використовувати цибулю, варячи сухі лушпини».

Співорганізаторка заходу та вчителька української мови в міжшкільному пункті навчання у Ґіжицьку Анна Филяк наголосила на освітньому значенні майстер-класів: «Такі зустрічі, в педагогічному плані, мають великий сенс. Ми збагачуємо дидактичні заняття практичними уроками, які ведуть члени нашої меншини. Це додає цікавість моїм учням і допомагає їм краще розуміти та цінувати українські традиції».

Захід зібрав майже 40 учасників різного віку. Майстер-класи завершилися інтеграцією та спільно проведеним часом довкола вогнища. Організатори вже планують наступні культурні ініціативи, як-от відзначення 155-річчя з дня народження Лесі Українки, що передбачає також декламування її віршів, у якому можуть взяти участь як учні, так і їхні батьки.

Григорій СПОДАРИК
Фото автора новини

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 0c519d429e

Анна ВІННИЦЬКА
Фото авторки статті та Юстини Москалик

Майстер-клас із писанкарства у кошалінській домівці ОУП

Писанки, крашанки, дряпанки, крапанки, мальованки. Можуть мати геометричні, рослинні або пташині орнаменти. Розписані воском та фарбами. Пофарбовані у червоний колір, що означає життя, Воскресіння, радість і любов; жовтий, який символізує сонце, врожай і багатство; зелений – це вже весна та надія; чорний, який є знаком потойбіччя, землі, нескінченності життя; блакитний як символ неба, води й здоров'я та білий, що означає чистоту й світло. Нині в мене найбільше писанок на чорному та червоному фоні. Під час повномасштабної війни чорний колір асоціюється насамперед з горем, смертю та жалобою за воїнами, які віддали життя за Україну.

– Великдень – це дуже добра нагода, щоб зустрітися і розказати про наші звичаї, зокрема про плетіння верблоз та розпис писанок, значення кольорів на них, наблизити до нас різні орнаменти, – каже Юстина Москалик, голова кошалінського гуртка ОУП і організаторка зустрічей в місцевій домівці. Вона радіє, що на зустріч із писанкарства прийшло так багато дітей, більшість – зі своїми мамами, які дуже радо вчилися цього чудового, але водночас непростого звичаю. Тому на завершення зустрічі було проведено писанкарський конкурс, під час якого кожна дитина щось виграла, а це мотивує найбільше.

Про те, як приготувати писанки, присутнім розповіли співорганізаторка зустрічі сестра Франциска СНДМ та майстри писанок Оксана Керкош і Йосиф Ядловський. Їхні роботи перемагають на конкурсах, тож діти із зацікавленням слухали про цю великодню традицію. Нагадаємо, що це була вже друга така зустріч – перша пройшла рік тому й також користувалася великою увагою.

– Думаю, що будемо далі продовжувати наші зустрічі, оскільки є велике зацікавлення саме в зустрічах з українським рукоділлям. У травні перед нами ще майстер-клас з плетіння ляльки-мотанки, а за нами – виготовлення ґердана та павука. Я також питатиму учасників, у яких зустрічах вони зацікавлені, а можливо, самі чогось нас хочуть навчити? – каже Юстина Москалик.

Від жовтня минулого року до кінця червня таких зустрічей заплановано дев'ять. Вони потрібні не лише дітям, а всім нам, тому що, крім можливості навчитися різних технік рукоділля й гарно провести час, ми в такий спосіб перш за все підтримуємо наші традиції, які стають живими, адже поєднуються із сучасними тенденціями. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Жінка в лавах Нацгвардії вперше отримала звання Героя України

Президент Володимир Зеленський уперше в історії присвоїв звання Героя України жінці в лавах Національної гвардії – колишній журналістці та військовослужбовиці Олександрі «Вирві» Давиденко. Про це повідомили Міністерство внутрішніх справ та речник Нацгвардії Руслан Музичук.

Колишня теле- та радіожурналістка Олександра Давиденко доєдналася до українського війська у 2020 році, розповіли в Центрі журналістської солідарності Запоріжжя.

Захисниця виконує бойові завдання на Донеччині, де неодноразово вступала в бій з росіянами, коли ті намагалися прорвати українські позиції. Зокрема кулементниця тримала оборону в умовах тактичного оточення на одній із найскладніших ділянок фронту – районі Спірного Бахмутського району.

«У січні на Покровському напрямку особисто ліквідувала чотирьох ворожих піхотинців і ще двох поранила, відбиваючи російський наступ. Ворог відступив, але здійснив артилерійський і мінометний обстріл українських позицій. Попри поранення Олександра Давиденко евакуювала травмованого побратима з поля бою», – розповіли у МВС.

У Нацгвардії кажуть, що бійчиня неодноразово рятувала інших захисників.

«Звання – це не лише про особистий подвиг. Це про зміну ролі жінок у війську, про силу характеру і про тих, хто без вагань стає на захист країни», – вважає Руслан Музичук.

Фото з фейсбук-сторінки Руслана Музичука

В Катарі високо оцінили українських військових експертів

Президент Володимир Зеленський заявив, що почув від еміра Катару високу оцінку роботи українських експертів, які діляться досвідом у захисті неба.

У Досі Зеленський зустрівся з командою українських експертів, які в Катарі діляться досвідом та експертизою захисту неба. Українські фахівці доповіли президенту про свою роботу та напрацювання. Українці провели загальну оцінку безпекової ситуації, спроможностей Катару для відбиття повітряних загроз та напрацювали конкретні рішення для посилення захисту неба.

«І сьогодні під час зустрічі з еміром Катару шейхом Тамімом бін Хамадом Аль Тані для мене важливо було почути таку високу оцінку роботи наших хлопців та вдячність за їхні консультації», – сказав президент.

За словами українських експертів, удари балістикою та дронами – це зараз найбільший виклик у регіоні. Якщо проти балістики ефективно працюють лише системи ППО, то для боротьби з дронами українці напрацювали значно дешевші рішення.

«Вони вже довели свою ефективність у протидії різним типам дронів, і тому в нашому досвіді так зацікавлений Катар. Україна завжди говорить про те, що ми готові ділитися своєю експертизою та допомагати тим, хто і нам в Україні може допомогти зі зміцненням захисту», – наголосив Зеленський.

Він відзначив, що є готовність Катару до довгострокової співпраці в різних напрямах. Додамо, що начальники Генеральних штабів України та Катару підписали угоду про взаємовигідне партнерство в оборонній сфері щонайменше на 10 років.

Флешмоб до дня народження Ліни Костенко

19 березня відомій українській поетесі виповнилося 96 років. Флешмоб до її дня народження об'єднав мільйони українців по всьому світу. Сукупна аудиторія найбільших акаунтів, які долучилися до флешмобу, – близько 18 мільйонів.

Всеукраїнський флешмоб #ЛінаЩасливіЖитиПоруч до дня народження Костенко об'єднав відомих особистостей, митців, громадських діячів і тисячі українців у соціальних мережах. Ця ініціатива вже сьогодні називається однією із найяскравіших культурних подій останніх років.

У цифрах флешмоб вражає: понад 1500 згадок у Facebook, більше 1000 – в Instagram. Лише 45 найбільших учасників охопили аудиторію близько 18 мільйонів українців. Загальне охоплення кампанії – до 23 мільйонів.

«Це більше, ніж флешмоб. Це доказ того, що слово, культура і вдячність здатні об'єднувати країну сильніше за будь-які обставини», – зазначила ініціаторка та кураторка проєкту Олеся Пинзеник.

До ініціативи долучилися представники влади, військові, дипломати, митці, журналісти та спортсмени, а також команди НАБУ, видань «Українська правда», «Лівий берег», NV, «Вікна СТБ» тощо.

Флешмоб вийшов за межі онлайну. Протягом тижня Київ прикрасили понад 100 білбордів із цитатами Ліни Костенко та хештегом #ЛінаЩасливіЖитиПоруч.

Фото з Вікіпедії

У квітні запускають програму «1000 годин контенту»

Кабінет міністрів України схвалив постанову «Деякі питання організації та проведення мистецьких конкурсів з відбору культурно-мистецьких проєктів, спрямованих на реалізацію ініціативи президента України». Йдеться про програму «1000 годин українського контенту». На неї виділили 4 мільярди гривень і запускають вже у квітні.

У Міністерстві культури зазначили, що програма працюватиме через відкриті конкурси та відбір за чіткими правилами, експертною оцінкою і публічним пітчингом. Подати заявки можна буде з 3 квітня 2026 року. Прийом триватиме до червня.

eprasa.pl 0c519d429e

Державна програма профінансує створення українського культурного продукту у таких напрямках, як ігрові фільми та серіали, неігрові документальні фільми та серіали, анімаційні фільми та серіали, фільми для дитячої аудиторії, сучасна музика, перформативне мистецтво, візуальне мистецтво, аудіовізуальні шоу та відеоролики для соціальних мереж.

«Наше завдання – наповнити інформаційний простір українськими історіями, посилити культуру та стійкість суспільства, створити альтернативу російському контенту. Сформувати українське інформаційне середовище для зростання та становлення молоді», – сказала віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Тетяна Бережна.

Вона зауважила, що проєкт спрямований на те, щоб створити конкурентний культурний продукт, щоб формувати українське культурне середовище. Також розвивати культурні та креативні індустрії для покращення економіки.

Лауреати Шевченківської премії-2026

Стали відомі лауреати Шевченківської премії за 2026 рік, цьогоріч переможців оголосили у 11 номінаціях.

У номінації «Проза»: Павло Белянський (роман «Битись не можна відступити»), Юрій Щербак (книга підсумків і пророцтв «Мертва пам'ять. Голоси і крики»).

У номінації «Літературознавство і мистецтвознавство»: Авраменко Олеся (низка мистецтвознавчих науково-популярних творів з авторської серії «Accent» – три книги «БІЛОКУР», «ПРИХОДЬКО», «ТІСТОЛ»), Тримбач Сергій (книга «Іван Миколайчук. Містерії долі»).

У номінації «Публіцистика і журналістика»: Олег Криштопа (документальний роман «Радіо „Афродіта»).

У номінації «Концертно-виконавське мистецтво»: Ткач Юлія – диригентка, художня керівниця Академічного хору ім. П. Майбороди Українського радіо (медіапроєкт «За крок до Перемоги», мистецькі цикли «Постаті», «Зустріч епох», концертні програми та фондові записи 2020-2025 років).

У номінації «Театральне мистецтво»: Дмітрієва Оксана – режисерка (вистави «Вертеп», «Жираф Монс» Харківського державного академічного театру ляльок ім. В.А. Афанасьєва, «Буря» Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької, «Медея» Івано-Франківського національного академічного театру імені Івана Франка).

У номінації «Кіномистецтво»: Павло Остріков (фільм «Ти – Космос»).

У номінації «Візуальні мистецтва»: Назар Білик («Меморіал українським розвідникам», серії скульптур «Збурений простір», «Сплав»).

У номінації «Фотомистецтво»: Гром Олена (фотопроєкт «Вкрадена весна»).

У номінації «Декоративно-прикладне мистецтво»: Маціївський Ігор – майстер художнього скла (мистецький проєкт «Народжені у вогні», серія художніх робіт українського скла).

У номінації «Творче кураторство культурно-мистецьких проєктів»: Гаук Тетяна, Грозовська Олена, Кулівник Михайло, Лісова Катерина – куратори виставки, Подольцева Дар'я – дизайнерка виставки (виставковий проєкт «Алла Горська. Боривітер»), Сахарук Валерій – куратор (культурно-мистецький проєкт «30х30. Сучасне українське мистецтво»).

У номінаціях «Поезія», «Дизайн», «Музичне мистецтво» переможців не визначили.

Книга Юрія Андруховича – серед найкращих книг 2025 року від Tygodnik Powszechny

Польський часопис Tygodnik Powszechny вніс книжку Юрія Андруховича «Листи в Україну» до переліку найкращих видань 2025 року. Інтелектуальний тижневик Tygodnik Powszechny щороку публікує список 60 найкращих книжок року, які редакція вважає особливо важливими для польського читача. До нього входять романи, поезія, есеї, репортажі та біографії – як польських, так і світових авторів.

У 2025 році до цього переліку увійшла книга українського письменника Юрія Андруховича «Листи до України» у польському перекладі. Книгу переклав відомий польський поет і письменник Томаш Ружицький. Він є одним із найавторитетніших перекладачів української літератури польською і часто виступає культурним посередником між Україною та Польщею. Багато текстів у збірці були написані ще до повномасштабної війни, але сьогодні читаються майже пророче.

Символічно, що 13 березня у Андруховича був день народження, автору виповнилося 66 років.

Фото з Вікіпедії

На Рівненщині завершили пошукові роботи

На Рівненщині, у селі Угли, 27 березня завершилися пошукові роботи спільної українсько-польської експедиції, що розраховувала знайти останки жертв часів Другої світової війни. Масових поховань поляків не знайшли.

Під час пошукових робіт фахівці КП Львівської обласної ради «Доля» разом із дослідниками з польського Поморського медичного університету обстежили всі заплановані ділянки, загалом – понад 1000 квадратних метрів.

Зокрема, вони дослідили територію колишнього німецького євангелістського кладовища та ділянки поруч. За переказами, саме там могли бути поховані жителі села Угли, які загинули у 1943 році.

За результатами досліджень вдалося визначити місце, де колись стояла сільська каплиця, а також виявити цивільні німецькі поховання кінця XIX – початку XX століття. Під час робіт також зафіксували одиничне поховання чоловіка, обставини та час його загибелі поки невідомі, це ще досліджуватимуть. Масових поховань не виявили.

«Україна і Польща разом працюють, щоб встановити правду про складні моменти нашої спільної історії та вшанувати пам'ять жертв. Така співпраця допомагає зміцнювати довіру між нашими народами», – сказав заступник міністра культури Іван Вербицький.

Роботи почалися 23 березня на підставі дозволу Міністерства культури України за результатами домовленостей Українсько-польської робочої групи з питань історичної пам'яті. Їх також підтвердили під час зустрічі президента України Володимира Зеленського та президента Польщі Кароля Навроцького. Ініціаторкою проведення робіт виступила голова товариства «Польсько-українське примирення» Кароліна Романовська.

eprasa.pl 0c519d429e

Анна ВІННИЦЬКА
Фото Домініка Радецького

«Шевченко живе в кожному з нас»

Саме під таким гаслом у білобірському І Загальноосвітньому ліцеї ім. Тараса Шевченка та Початковій школі ім. Тараса Шевченка проходило свято покровителя школи та День відкритих дверей ліцею. Видатний український поет не лише став патроном цих шкіл. Саме у Білому Борі було встановлено перший у Польщі пам'ятник Кобзарю. А нині, в час війни, слова Шевченка символічно визначають шлях боротьби українців за свободу й незалежність, його ж ідеї та дух залишаються актуальними досі.

«Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!» (поема «Кавказ»)

У цих рядках – і боротьба, і любов до Батьківщини. Так само як під час свята у Білому Борі, де відчувалась незламність українського народу.

– Свято покровителя школи та День відкритих дверей – для нас найважливіший день у році. Кожного разу ми насамперед хочемо віддати честь та шану великому пророку та художнику України, але водночас і привернути увагу до школи якнайбільшого кола дітей, аби саме у нас вони підтримували українські традиції. Наш ліцей може похвалитися високим рівнем навчання, чудовою підготовкою до випускних іспитів, дуже гарною інфраструктурою, добре обладнаними навчальними кабінетами, оновленим гуртожитком, а також безліччю гуртків – танцювальним, музичним, живого слова та хором. Отже, діти можуть реалізовувати себе майже в будь-якій сфері, – рекомендує обрати І Загальноосвітній ліцей ім. Тараса Шевченка його директорка Дорота Джевєцька.

Найліпший доказ високого освітнього рівня школи – Михайло Волошиновський, найкращий учень ліцею, котрий щойно отримав стипендію прем'єр-міністра Польщі. Її було вручено в представництві Західнопоморського воєводського управління. Диплом стипендіату передали заступник воєводи Західнопоморського воєводства Бартош Брожинський та заступниця куратора освіти Західнопоморського воєводства Аґнешка Мацкойць.

У промоційних буклетах навчальний заклад представляє себе як «сучасну школу з традиціями». І це правда, бо заснований він у 1990 році на базі Початкової школи ім. Тараса Шевченка, яка тут функціонує з 1958-го. Від 2005

eprasa.pl 0c519d429e

року керівним органом ліцею є маршалківське управління Західнопоморського воєводства, завдяки якому було проведено, наприклад, капітальний ремонт гуртожитку або оновлено шкільне навчальне обладнання. На сьогодні білобірський ліцей налічує 78 учнів, і залишаються ще вільні місця. Українську мову тут можна вивчити з «нуля», тому його двері відчинені також для польських дітей.

– Навчаємо тут тих самих предметів, як і в кожному іншому польському ліцеї, а крім цього, маємо розширену математику, історію, інформатику, англійську мову та географію. Учень вибирає три з них. Додатково ми проводимо уроки з української літератури та мови, – перераховує шкільні дисципліни Дорота Джевєцька.

Рівень навчання в ліцеї віддзеркалено у високих результатах матури: портал perspektywy.pl зараховує

І Загальноосвітній ліцей ім. Тараса Шевченка до найкращих у Польщі. А це дозволяє без труднощів вступати до бажаних вишів – у минулому році випускники вибирали Ґданськ, Щецін, Познань, Вроцлав чи Варшаву.

Софія не одразу пішла до українського ліцею. Перше півріччя вона вчилася в іншому навчальному закладі – білобірському комплексі шкіл, що має класи з підготовки майбутніх військових, поліціянтів та працівників прикордонної служби. Але, як каже, це виявилося не для неї, і тоді батько запропонував перейти до українського ліцею, де вже вчився її брат. До того ж у Софійки українське коріння: її тато – українець, а мама – полька.

– У школі мені подобається, тут знайшла своїх друзів і можу вдосконалювати гру на скрипці. Хоча скрипка була моєю пристрастю, був час, коли не торкалася інструмента, оскільки музична школа висмоктала з мене всю енергію. А тут товариші запросили мене до музичного гурту «ФаСолки», і разом ми почали концертувати, це мені дуже сподобалось. Отже, в школі можна розвивати власні здібності, чи то музичні, танцювальні, чи акторські, а крім цього, навчання – на високому рівні, – розповідає Софія. Попри те, що перші пів року не були простими, оскільки вона ще не розмовляла українською мовою, сьогодні, будучи ученицею вже третього класу, дівчина тішиться, що навчається саме в українському ліцеї. У школі найбільше їй подобається атмосфера, бо тут вона ніколи не відчувала самотності.

– Навіть тоді, коли на початку я не була надто відкритою до людей, мене просто витягували до інших, допомогли відкритися. Одним словом – дбаємо тут одне про одного, – каже Софія. Після навчання у Білому Борі дівчина планує вступати до Академії фізичного виховання у Вроцлаві на фізіотерапію.

У школі молодь має можливість підтримувати національну ідентичність завдяки участі в хорі «Джерело», ансамблі народного танцю «Вітрогон», вокально-інструментальних ансамблях «До-Ля», «ФаСолки», гуртку живого слова «Калиновий міст», результатом чого стають незліченні концертні виїзди. А вже незабаром в рамках проєкту, запровадженого Конвентом самоврядної співпраці Польща-Україна, котрий підтримував с. п. почесний консул України в Щеціні Генрик Колодій і великий друг школи, молодь концертуватиме по цілому Помор'ю.

Жанна на навчання до Білого Бору приїхала з Ґурова-Ілавецького, де вчилася у початковій школі. Сама ж дівчина родом з України.

– Ґурово дуже класне місто, тим не менше мені більше подобається атмосфера тут. Спочатку на тому, щоб я приїхала до Білого Бору, наполягала моя мама, бо мені не хотілося сюди їхати. У Ґурові були мої друзі та своє коло спілкування. Однак коли приїхала, то і тут знайшла тих, хто мені близький до душі, – розповідає Жанна. Вона, як Софія, у Білому Борі повернулася до гри на піаніно, оскільки після музичної школи протягом майже трьох років взагалі не наближалася до цього музичного інструмента й перестала грати.

12-13.

eprasa.pl 0c519d429e

Продовження з 11 сторінки

Коли ж почала навчатися в білобірському ліцеї, побачила у великій світлиці піаніно, сіла пограти. У той самий час до зали зайшов один з учнів і запросив її до музичного гурту.

– Так почалася моя музична кар'єра. Мені дуже подобається, що у нас – безплатні концерти та різноманітні поїздки. Раз ми виступали в Щеціні, а потім поїхали зразу безплатно до Берліна. Нас постійно кудись возять. Здається, немає жодного місяця, щоб ми кудись не виїжджали, й це просто супер, – говорить, сміючись, дівчина. Зараз вона грає у музичному гурті «ФаСолки» разом із Софійкою. Завершивши ліцей у Білому Борі, Жанна хоче вступати в університет до Кракова або Вроцлава на гуманітарні науки.

Чи не найбільша сьогодні проблема школи – мала кількість учнів з української громади. Це виклик не лише для дирекції, але й самих ліцеїстів – представників українців з Польщі, які відчувають перевагу учнів з України. Попри добрі відносини між вихованцями ліцею, так не повинно бути, адже школа була заснована з думкою про дітей з української громади. Водночас молодь з України, яка прибула на навчання після 24 лютого 2022 року, має давати собі раду з наслідками війни, й тому потребує постійного психологічного піклування. Участь у різних ансамблях та концерти також дають можливість хоча б на хвилину забути про те, що нині відбувається в Україні. Досвід підопічних ліцею, що втекли від війни, особливо відчутний під час зимових свят та канікул, коли, з одного боку, вони хочуть їхати в Україну, щоб зустрітися з рідними, а з другого – з радістю повертаються до Білого Бору, де почуваються безпечно. Дуже часто, приїжджаючи до своїх українських домівок, учні не мають там світла, теплої води й більшість часу змушені проводити в укриттях.

У Білому Борі День відкритих дверей традиційно пов'язаний з шевченківськими відзначеннями, коли діти з початкової школи та ліцею дають концерт, презентуючи колективи, що діють у навчальному закладі. Юні артисти просто захоплюють своїми здібностями, над розвитком яких працюють художні керівники. Кожного разу концертна програма вражає своєю різноманітністю – тут представлена і декламація, і спів, і танці, а все проходить на найвищому рівні. Крім того, учні беруть участь у конкурсах співаної поезії, художньому, а також демонструють відеопрезентації.

Цьогорічний концерт зібрав гостей, серед яких були Ізабела Ковальчук – директорка Департаменту освіти та спорту маршалківського управління у Щеціні, бургомістр Білого Бору Павел Міколаєвський, голова міської ради Влодзімеж Шидивар, голова гуртка ОУП у Білому Борі Володимир Філь та адміністратор греко-католицької парафії у Білому Борі отець Михайло Іванців. Під час концерту було зачитано лист від Станіслава Взйонтка, заступника державного секретаря в Міністерстві державної оборони, який роками підтримує школу. «З величезною повагою спостерігаю за тим, як плекається культурна спадщина в Білому Борі. Надзвичайно важливо, що українська мова присутня в освіті, а молоде покоління має змогу пізнавати традиції своїх предків», – написав він і побажав Україні швидкого миру.

Ілля на навчання до українського ліцею прибув із Хмельницького після початку повномасштабної війни.

– Коли я сюди приїхав, то був приємно вражений, що так далеко від України живе українська громада, де всі свої. До цього я не знав, що в Польщі є українська спільнота, а саму школу знайшов всього за два тижні до початку навчального року. За цей час подав документи й потрапив сюди на навчання. Спочатку було незвично жити у такому малому місті, але швидко призвичаївся. До того, як я сюди переїхав, в Україні дев'ять років ходив на танці, але коли вирішив, ще до початку повномасштабної війни, що поїду за кордон, то кинув танцювальний гурток не довчившись. І коли виявилося, що тут теж є танці, то дуже втішився, адже можу продовжувати танцювати та розвивати свої зацікавлення. Школа дуже класна, – ділиться своїми враженнями Ілля. Після навчання у Білому Борі він планує вступати у Краків, оскільки йому дуже подобається саме місто.

– Для цієї молоді ви не просто вчителі. Ви для них – другий дім. Дякую вам за цю відданість, за серце й самопожертву, – наголосила Ізабела Ковальчук. Вона пишається фактом, що маршалківський уряд є керівним органом ліцею.

– Зазвичай самий початок навчання у всіх просто фатальний. Усі рвуться додому, усім нічого не подобається, усі хочуть до мами або до друзів. Але коли минає

eprasa.pl 0c519d429e

десь пів року, починаєш розуміти, наскільки тут навіть не те, що атмосферно, але ти просто почуваєшся як дома. Тут відчуваєш, що тебе не загноблять, що тут будеш почуватися впевненіше, – каже Жанна, а Софія додає:

– Я живу в гуртожитку, й навіть коли можна було б їздити в школу з дому, то сьогодні б не хотіла, попри те, що на початках так думала. Це для мене як другий дім. Тут маю своїх приятелів, до яких ставлюся як до рідних. Жанна – це моя подруга, на вихідні їде до мене додому. Отож, я знайшла в гуртожитку і школі свій другий дім, а Жанна в моїй хаті в Жидові – свій.

Я переконана, що приязнь Софії та Жанни триватиме довгі роки, бо саме така дружба будується під час навчання у ліцеї. Сама навчалась в українському ліцеї у Лігниці й донині підтримую контакт з однокласниками, а дружні відносини з тих років живі й досі. Тож варто вчитися в українських школах, бо тут відчуваєш культурну близькість, можеш розвивати свої здібності й почуваєшся більш комфортно, як удома. Запрошуємо на навчання до українських шкіл Білого Бору. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

III Міжнародна хореографічна конференція в Ґурові-Ілавецькому

В ґурово-ілавецькій українській школі відбулася III Міжнародна науково-практична конференція під назвою «Традиційні та інноваційні тенденції хореографічного мистецтва».

Захід зібрав молодь, артистів та викладачів з України й Польщі, запропонувавши насичену програму майстер-класів та лекцій з класичного, а також українського та польського народного танцю, вокального мистецтва, сценічного макіяжу тощо. Учасники мали теж можливість ознайомитися з традиційними народними іграми, долучитися до теоретичної частини в рамах круглого столу. Кульмінацією ж конференції став урочистий концерт за участю понад 100 танцюристів.

Директорка школи Марія Ольга Сич, підсумовуючи захід, підкреслила зацікавленість усіх учасників та наголосила на важливості створення безпечного, комфортного середовища для українських дітей і молоді: «Нам, серед іншого, залежало на тому, щоб діти та молодь могли виїхати з України та провести час у безпеці, спокої, у нашому українському середовищі. Це було дуже важливо». За її словами, конференція дозволила молодим людям не лише поліпшувати свої художні навички, а й встановлювати контакт із досвідченими артистами з України та Польщі, що значно підвищує рівень майстерності юних танцюристів. Марія Ольга Сич згадала й про роль заходу для збереження культурної ідентичності через танець, спів, традиції.

Своєю чергою ініціаторка події, хореографка ґурово-ілавецького ансамблю «Думка» Марина Рудишина звернула увагу на поєднання української традиції з сучасним підходом до перформансу, інтеграцію співу й танцю в один видовищний виступ та використання сучасних сценічних технологій: «Ми поєднуємо спів і танець в одне дійство, створивши його для великої кількості людей – на концерті виступило понад 100 осіб в одному номері. Водночас у своїй щоденній праці ми рухаємося у креативних напрямках, використовуємо сучасні технології у сфері перформансу – зараз це загальний тренд у мистецтві». Марина Рудишина також зазначила, що українська хореографія відома нині у всьому світі.

Захід високо оцінили й гості з України. На їхню думку, ця ініціатива, зокрема, дає можливість зберігати та популяризувати культуру під час війни, а сам танець та пісня мають велику роль у вихованні молодого покоління. Ольга Коваль, одна із керівниць колективу «Вербиченька» з Харківщини, підкреслила, що культура є своєрідним фронтом тилу, де молодь і діти можуть захищати Україну, навіть не тримаючи зброї. Вона зауважила: «Ми не можемо взяти зброю і піти воювати, боронити нашу землю. Але саме українською мовою, мовою танцю, пісні, гри, народних звичаїв, традицій, ми боронимо нашу Україну. Ми її тримаємо, ми стоїмо на цьому фронті». Керівниця колективу підкреслила, що національна культура є не тільки розвагою, але й засобом формування патріотизму, стійкості та національної ідентичності.

Тетяна Коваль, котра разом з пані Ольгою керує гуртом «Вербиченька», звернула увагу на величезну цінність підтримки, яку надають українцям за межами країни. Вона відзначала, що в Ґурові-Ілавецькому їхнє перебування було сприйняте з великою вдячністю і теплом: гостей з України тут зустріли щиро, водночас місцева громада й організатори конференції створили насичену програму як для дітей, так і дорослих.

Серед учасників був теж ансамбль народного танцю «Дружба» Рівненського міського палацу дітей та молоді. Його художня керівниця Наталія Дзюбенко розповіла про практичну сторону культурної роботи та збереження народних традицій через навчання танцю. «Ми спробували дітей навчити елементів саме поліського танцю, який базується на поліській польці, тому що це основний танець нашого краю. Ми навчали учасників комбінацій, танцю в парі, по колу і, звичайно, індивідуально», – пояснила керівниця ансамблю. Вона зауважила, що під час конференції важливим було показати дітям різноманітність хореографії та фольклору, що дозволяє не просто навчитися танцю, а й відчути силу та стійкість українського духу.

eprasa.pl 0c519d429e

Учні, які брали участь у конференції та майстер-класах, сприймали цей захід передусім як досвід, сповнений радості, натхнення та відчуття спільноти. З їхніх коментарів постає образ місця, де танець перестав бути лише технічною вправою. Він став формою вираження емоцій, способом інтеграції та пізнання себе й інших. Учасники підкреслювали, що конференція дала їм можливість вивчати нові рухи й хореографію, поєднуючи це із задоволенням і радістю від розвитку власних захоплень. Для багатьох із них важливим став також добре організований простір для роботи й навчання. Говорили, що заняття були продумані, а робота з хореографами давала впевненість та розуміння керунку для подальшого розвитку. Водночас танець у рефлексіях юних артистів постає як щось вільне й природне, що дозволяє як самовираження, так і розслаблення. З цього приводу Ярослав Куреня з ґурово-ілавецької школи зауважив: «Мені подобається в танці те, як він описує музику і як музика описує танець. Мені також подобається, що танцюючи ти можеш розслабитися – ти напружений, але водночас розслабляєшся завдяки музиці». Його слова добре передають подвійний характер танцю як зусилля, що разом з тим є формою відпочинку. Одночасно слова учнів з України показують, що конференція дала їм можливість вивчати не тільки нові форми руху, але й ділитися власними традиціями, піснями та іграми. Поїздка стала для них нагодою пізнати нову країну та замислитися над власною ідентичністю. Особливо зворушливою є думка Данила Пересічанського з колективу «Вербиченька», який звернув увагу на атмосферу та відкритість Ґурова: «Це чудова конференція, мені все дуже подобалося: організація майстер-класів, план заходів, те, як нас тут приймали – не лише школа, а й мешканці Ґурова-Ілавецького». Водночас його слова про саму школу підкреслюють глибший сенс цього досвіду: «Я був дуже здивований, але водночас надзвичайно щасливий і гордий, що люди, чиїх предків давно переселили сюди, досі зберігають українську культуру й традиції, говорять українською мовою, розуміють її, переживають те, що відбувається в Україні, й моляться за неї».

Усе сказане учнями підтверджує, що танець у такому контексті справді стає чимось більшим, ніж просто рух. Як показує їхній досвід, це простір зустрічі, діалогу та побудови взаємин, чому помітно посприяла ґурово-ілавецька конференція. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Ольштин. Фото Збіґнєва Піщако

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Вармінсько-мазурські зустрічі з Шевченком

На Вармії й Мазурах відбулися концерти та зустрічі, присвячені Тарасові Шевченку. Події в Кентшині, Бартошицях та Ольштині зібрали тутешні громади, польських друзів і представників влади міст. Головними організаторами заходів стали місцеві гуртки Об'єднання українців у Польщі (ОУП).

У Кентшині з нагоди шевченківського свята виступив гурт «Два кольори», створений представниками української меншини та громадянами України. У програмі був також короткий номер, присвячений життю і творчості Шевченка, що, зокрема, торкнувся контексту польсько-українських відносин. Про значення Кобзаря для українців голова кентшинського гуртка Андрій Сидор сказав: «Шевченко є і був символом боротьби за незалежну Україну. Сьогодні він тим більше залишається цим символом. Він був на Майдані. Його зображення можна побачити на фронті. Хоча члени нашої громади виїжджають звідси чи навіть полонізуються, певна симпатія до цієї постаті постійно залишається живою».

Подія в Кентшині стала доказом й того, що українська громада незмінно знаходить підтримку та повагу в місцевого самоврядування. Для представників влади міста це очевидна і природна річ, що підкреслив Марек Ольшевський, заступник бургомістра Кентшина: «Наша присутність на цьому заході – однозначний символ єдності з українським середовищем, яке є значною частиною нашої місцевої громади. Фактично ми становимо єдність і повинні це показувати на кожному кроці. Адже ми живемо, працюємо разом, добре з цим почуваємося, ми є

Кентшин

eprasa.pl 0c519d429e

друзями. Так і повинно бути. Було б дуже прикро, якби ми не брали участі в житті української громади, а на вулиці вдавали, що все гаразд. Це було б неправильно».

Під час кентшинського концерту слово взяв голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка, який наголосив, що творчість Шевченка слід читати у тісному зв'язку з актуальною реальністю – передусім крізь призму війни та боротьби за свободу. Він звернув увагу, що український пророк залишається не лише поетом, а й моральним провідником, котрий формулював ключові ідеї національної ідентичності. Як зазначив голова ОУП, поезія Шевченка, хоча й укорінена в XIX столітті, досі звучить напрочуд актуально й щоразу переосмислюється в нових епохах. Він також говорив про подвійність творчості Кобзаря: з одного боку, вона проста й доступна, з іншого – сповнена глибокої філософської рефлексії. При цьому Мирослав Скірка підкреслив безкомпромісність Шевченка, який умів бути суворим до власного народу, особливо до тих, хто погоджувався на неволю. Очільник Об'єднання підсумував: «Кожне поневолення є трагедією, а кожна боротьба за свободу є для нас справою фундаментальною».

Шевченківські заходи відбулися також у Бартошицях. Там виступив чоловічий хор «Журавлі», який уже понад 50 років є не тільки музичним символом української громади в Польщі. Про його значення розповів, зокрема, Григорій Степанюк з бартошицького ОУП. Він підкреслив, що головна сила хору «Журавлі» полягає у глибокій прив'язаності до рідної культури. «Магніт – це тяга до свого, до того, з чого ми виросли», – сказав представник Об'єднання. За його словами, хор є віддзеркаленням розсіяної української громади в Польщі, яка, попри асиміляцію, зберігає зв'язок із власним корінням і притягує навіть тих, хто відійшов від активного громадського життя. Важливу роль відіграє і високий виконавський рівень колективу, незважаючи на його аматорський склад. Григорій Степанюк наголосив теж, що такі концерти зміцнюють єдність громади та підтримують її, особливо в умовах війни.

Своєю чергою голова бартошицького гуртка Петро Стапай пояснив символіку свічки, яка горіла під час концерту і означала пам'ять про українських солдатів. «Вони не є безіменні, вони мають своє ім'я, прізвище. Це чийсь батько, син, донька… А свічка – це пам'ять, бо ми ніколи їх не забудемо», – говорив Петро Стапай. Він додав, що участь хору «Журавлі» в заході має характер місії, бо

Бартошиці

є центральним символом концерту і служіння громаді, зміцнюючи віру в спільне майбутнє.

Своїми враженнями поділився також учасник хору «Журавлі» Лука Рейт. Він підкреслив, що колектив виступає не заради повних залів, як було в Бартошицях, а з почуття обов'язку. Вони співатимуть навіть для кількох слухачів, адже для членів хору важливо бути там, де є українці. На думку Луки Рейта, понад 50-річна історія хору й постійна поява нових учасників свідчать про його значення для збереження української ідентичності. Особливе місце у творчості «Журавлів» займає творчість Шевченка, яку, як зазначив хорист, «неможливо вирвати ні з репертуару, ні з голови українців». Говорячи про самого поета, він наголосив, що сьогодні Тарас Шевченко сприймається не лише як класик літератури, а як уособлення українства – «своєрідний код нації», який особливо гостро відчувається в умовах війни. У зв'язку з нею організатори концерту в Бартошицях, продаючи випічку, збирали кошти, які хор «Журавлі» передасть на підтримку України. Бартошицький захід став також нагодою для виступу учнів Початкової школи імені Лесі Українки в Бартошицях, котрі майстерно розповіли про життя та творчість Кобзаря.

Пам'ять про поета вшанували й в Ольштині, де українська громада організувала акцію «Читаємо Шевченка на вулиці Шевченка». Саме в міському просторі, а не камерній залі, звучали вірші та пісні на слова поета. Як відзначив голова ольштинського гуртка ОУП Петро Табака, ці зустрічі з року в рік викликають дедалі більший інтерес мешканців міста, чому сприяє також відкрита форма заходу.

Виступ хору «Журавлі» в Бартошицях

Під час ольштинської зустрічі виступили діти та молодь із міжшкільного пункту навчання української мови та гурти «Сузір'ячко» і «Два кольори». Кожен охочий міг представити обраний фрагмент поезії Шевченка. Так Андрій Філь декламував вірш «Доля», який, як зазначив, пам'ятає ще зі шкільних років. Він зауважив, що твори поета мають виняткову силу впливу: варто вивчити їх один раз – і вони залишаються в пам'яті надовго, несучи універсальні істини та позачасові цінності.

Шевченківські концерти відбувалися також в інших місцевостях регіону, зокрема у греко-католицькому храмі в Пєнєнжні, де представники громади зібрали більше ніж три тисячі злотих на підтримку України. ●

eprasa.pl 0c519d429e

РОЗМОВА

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«Благовіст» – 35 років слова, віри й громади

У розмові з головним редактором «Благовіста» Богданом Тхіром з нагоди 35-ліття часопису говоримо про те, як в Ґурові-Ілавецькому на зламі 80-90-х років народилася ініціатива, що переросла у тривалу видавничу працю. А також – про місію видання, його роль для громади та виклики сьогодення.

Головний редактор «Благовіста» Богдан Тхір

– Що сприяло появі саме в Ґурові-Ілавецькому 35 років тому «Благовіста»?

– Позитивний збіг обставин. Наприкінці 1980-х років у Польщі відбувався великий зсув: діялося багато, спалахували різного роду «повстання» – не в фізичному сенсі, а радше на рівні інтелектуальному. Йшло до змін. «Залізна завіса», як тоді називали цей ідеологічний стан, почала тріщати й валитися. Були вибори 1989 року, і в Сеймі з'явилися люди незалежної думки, не лише комуністичні функціонери. У Польщі тоді почали також виникати різні ініціативи, зокрема видавничі. Я вже тоді був після журналістики, обов'язкової військової служби, і треба було шукати роботи. У Варшаві, де я працював у «Нашому слові», не був у силі вижити. Нам тоді вже народилася дочка, дружина навчала в Ґурові-Ілавецькому та навколишніх селах української мови. Зрештою, я також знайшов працю як учитель. Так склалося, що на той час до Ґурова повернувся мій колега Дарій Гаврилець, який закінчив у Торуні географію. З'явився також отець Богдан Панчак, сьогодні ректор Митрополичої семінарії в Любліні. Тобто через такий збіг обставин зійшлося кілька креативних людей, які могли розпочати публіцистичну ініціативу. Крім того, була ще добра постать місцевого пароха, згодом єпископа, отця Юліана Ґбура. Важко сказати, хто з нас перший мовив: «Почнімо робити газету». Але ми погоджувалися, що вона повинна з'явитися, бо багато польських єпархій, навіть парафій, уже почали видавати якісь брошурки. Ми не могли стояти осторонь. Врешті я, маючи досвід праці в «Нашому слові», запропонував, як це фізично можна реалізувати. Потім 1990 рік минув у думках, розмовах і пропозиціях. Видати перший номер – це не така велика проблема: шукаєш матеріали, збираєш усе разом, перевіряєш – і готово. Але запустити це колесо так, щоб воно постійно котилося вперед, – вже інша справа. Це вимагає певної системності, зусиль, праці, ну і самозречення. А крім того, наш головний принцип був такий: ми працюємо на волонтерських засадах, безоплатно. І так само за матеріали, які люди нам мали присилати, ми вирішили не платити, бо й не було чим. Отже, все стартувало на ентузіазмі друзів, заангажуванні та безоплатній праці.

– «Нашого слова» тоді не вистачало для інформаційних потреб громади?

– Воно мало свої теми, був додаток «Наша культура», виходив «Український календар». Натомість релігійної частини трохи бракувало – і ми вирішили це заповнити. Тодішній головний редактор Мирослав Вербовий пояснював також, що «Наше слово» мусить враховувати потреби всієї громади й старатися тримати баланс між тими, хто належав до православної та греко-католицької спільнот. Написати про одних більше, а про інших менше – або й узагалі не згадати – завжди могло викликати певні претензії. Тому ми постановили зайнятися справами, пов'язаними з греко-католицькою церквою, її духом, інтелектом. Водночас, якщо подивитися, то увесь річний цикл нашого життя крутиться навколо Церкви. І він завжди пов'язаний із релігійними святами, починаючи від Різдва, потім Великдень і аж до наступного Різдва. Так і працюємо донині.

– Ви, як й інші засновники «Благовіста», повернулися до Ґурова після університетської освіти. З нинішньої перспективи це вже є певним феноменом, оскільки, як чуємо від наших громадських лідерів, молодь після навчання майже не повертається у рідні сторони. Це видно хоча б на прикладі учасників різних заходів.

– Нам взагалі аж так не залежало, щоб за всяку ціну сидіти у Варшаві, знаючи про кепські перспективи фінансового утримання. Натомість в Ґурові вимальовувалася певна перспектива: була праця, помешкання. Це ті речі, які притягують. Я також волів бути в себе – тут народився, тут мав колег і знайомих від давніх літ. У таких обставинах спокійніше жити й можна бути більш оперативним. А сьогодні, в наші часи, узагалі працювати та писати вдома дуже легко. Тоді ж нашим зв'язком зі світом була, зокрема, пошта.

– Саме, як на початках виглядало творення «Благовіста» з технічного боку?

– Очевидно, що тоді часи були цілком аналогові, а тодішня друкарня – потужна інституція, де люди працювали на величезних залізних машинах, усюди стояв гуркіт і галас. Спочатку ми свої тексти писали на друкарських машинках, які з комп'ютером мали стільки спільного, що

eprasa.pl 0c519d429e

хіба клавіатури виглядали подібно. Отже, щоб зорганізувати процес, не вистачало написати статті й зробити фотографії. Треба було все зібрати докупи й видрукувати. У той час «НС» у Варшаві вже отримало перші комп'ютери. Я ще тоді, бувши працівником тижневика, приїжджав туди та кілька днів, сидів, переписував тексти. Потім ми їх друкували на вузьких пасочках, допасовували до шпальти у форматі А3 й усе це я привозив до Ґурова. Тут ті шпальти ми розрізали на окремі частини й вручну викleювали на папері, компонуючи разом із фотографіями. Далі це все завозили до Бартошиць до друкарні. Там сторінки перефотографовували величезним апаратом і врешті переводили у форму газети. Тому ті перші номери виглядають так, як виглядають. Потім отець Юліан знайшов якогось спонсора, і ми нарешті мали комп'ютер. Ще треба було придбати велику зовнішню клавіатуру, і вже можна було писати українським шрифтом та робити газету самостійно. Очевидно, фізичної роботи надалі було дуже багато. Щоб зробити фотографію сьогодні, береш цифровий фотоапарат, клац – і на екрані комп'ютера вже маєш зображення, яке відразу можеш обробити до потрібного формату. Тоді ж треба було мати окрему кімнатку для фотолабораторії, щоб проявити плівку, закріпити, а ще накупити фотопаперу і всілякої хімії. У ті часи кожен із нас був трохи хіміком.

– До нині майже на кожному заході можна вас зустріти з фотоапаратом. Як почалося це захоплення?

– Фотографією я почав цікавитися ще в ліцеї. Багато хлопців цим захоплювалося. Властиво кожна школа, навіть початкова, мала фотолабораторію, був якийсь учитель – переважно фізик чи хімік, який цим займався. Від себе треба було мати трохи обдарування, щоб цікаво «зловити» дану ситуацію, момент і записати його на плівку. Ці вміння я потім розвивав на післядипломній журналістиці та під час практик у різних варшавських редакціях. Фотографія повинна щось розповідати – зрештою, для цього вона й існує. Тому добре завжди мати при собі фотоапарат. Я стараюся так робити. І тоді можна ловити миті. Це може бути листок, який лежить на лавці, а біля нього, скажімо, якась покинута пляшка. А коли ти на концерті, то не йдеться лише про фотографування тих, хто виступає. Треба також зауважувати реакції людей. Гарною нагодою для фотографічної практики й перевірки своїх здібностей «ловити» цікаві моменти були наші фестивалі української культури, зокрема в Сопоті. Туди приїжджали люди з усього світу, було багато подій – і на сцені, і за кулісами, і всюди довкола. Завданням фоторепортера було влізти в натовп і робити образи того, що там відбувається. Потім читач, дивлячись на твою працю, міг отримати повну ілюстрацію подій. Звичайно, ти мусиш передати йому образом і свої почуття – не бути сухим, а пластичним. Показати, що хтось із кимось говорив, усміхався, плакав, був скручений, веселий чи байдужий. З людьми по-різному буває. Треба робити й зближення, й віддалення, тоді будуть добрі фотографії. Коли люди дивляться на мої фото і розуміють, що мені хотілося передати, – я щасливий. Перед об'єктивом починають «говорити» й будинки, а особливо багато можуть сказати церковні споруди. Без поділу на те, чи це східні дерев'яні церкви, чи готичні або барокові костели, – це храми, місця і будівлі, в які люди вклали багато праці й душі, тому вони завжди несуть щось вартісне. Як подивитися

ширше, то саме святині, замки чи інші репрезентативні будівлі насправді найбільше говорять про епоху і людей. А наша церква має особливий дух, який треба передати іншим. Але це треба робити так, щоб той, хто дивиться на фотографії, міг таке послання відчитати. І найкраще це вдається в тиші й спокої. Десь там якийсь пташок собі поспіває, щось там зашумить, вітерець завіє. Саме в таких умовах можеш відчути свого роду теологічну таємницю церков у Гребенному чи Хотинці. І відпочити біля них. Входиш до середини, сідаєш чи стоїш – і бачиш іконостас та обличчя святих, які також дивляться на тебе. Буває, що сонце загляне в одну щілину, а потім у віконце – світло цілий час змінюється і витягає різні деталі. Маючи роки досвіду, я вже вмію дивитися так, щоб щось побачити. І фіксую це апаратом та передаю далі. Коли пробуватимеш фотографувати під час празників і великих свят, то того духу самого храму вже не зловиш.

– Коли публікуєте в «Благовісті» або деінде фотографії церков, які часто «нищіють» після виселення українців, то які почуття при тому з'являються?

– Треба погодитися з тим, що сталося, і пробувати радіти з того, що ще є. Я насправді люблю бути з архітектурою, з місцем, бо це не тільки будинок, а й довкілля. Там часто є якась лука, огорожа, цвинтар із могилами й хрестами. Непокоять мене такі явища, які можна було помітити в Україні, коли давні церкви, що вистояли, покривають якимись блискучими бляхами. Вони ніби вдають дорогоцінні матеріали, а насправді калічать ті храми. Так само заповнювання інтер'єрів пластиком, лампочками чи якимись «прикрасами», що не мають нічого спільного з традицією. Також неприємно дивитися на церкви Перемищини, Ярославщини, Сяніччини, які, перемінюючи на костели, позбавили всередині їхнього природного обладнання. Тоді лише сам будинок ззовні стає свідченням про мешканців, які тут колись жили. Часом ліпше подивитися тільки на нього, ніж зайти всередину і побачити неадекватний інтер'єр з вставленими примітивними вівтарями, недопасованими картинами чи лавками зовсім з іншої епохи.

– Розкажіть про проєкт, над яким працюєте. Маю на увазі видання про наші церкви. Коли воно побачить світ?

– Я маю надію, що літом або найпізніше осінню. Хочемо показати греко-католицькі храми в Польщі, які є власністю Церкви. Багато з них після війни – поруйновані, перейняті через польський костел чи православну церкву. Ці церкви запущені, але ще стоять. Книжка вже готова, проте вимагає доповнення й оформлення.

20.

eprasa.pl 0c519d429e

Продовження з 19 сторінки

Описуємо в ній такі перлини, як церкви з Перемиської єпархії, історія яких сягає XIII чи XIV століть. То є шмат історії. Але представляємо й новозбудовані храми. Видання – то енциклопедія, каталог того, що маємо у трьох наших єпархіях. При нагоді нашої праці виявилося, яку важливу роль має послідовність на місцях. Виявилося, що є громади, які занедбують ведення традиційних хронік чи у формі вебсторінок, не зберігають фотографій, немає жодних записок. А це означає, що звідти не маємо матеріалів для нашої книжки. Звичайно, в такі місця я їжджу особисто, збираю, списую, доповнюю. На цей момент кожна парафія є в якийсь спосіб описана. Вірю: як книжка вже вийде, то стане для представників нашої громади своєрідним путівником по Рідних Землях. Люди часом підходять і кажуть, що відвідали місця, які ми описали в «Календарі „Благовіста"», наприклад, Посаду-Риботицьку. Може, дійсно, поки доїдеш на якісь Мальдіви чи Куби, варто відкрити те, що існує тут і є рідним. До того ж такі місця чи їхні околиці завжди мають цікаву історію.

– Оскільки нагодою для нашої розмови є 35-ліття «Благовіста», то пригадайте, як виникла назва часопису?

– Згадуваний мною раніше отець Богдан Панчак, чоловік поважного мислення, запропонував таку назву. Це староцерковне слово – «добра інформація», «добра вістка», «позитивна новина». І так воно залишилося донині. Стараємося вибирати найцікавіші теми, пишемо не тільки про церковні справи. З'являються у нас й історичні матеріали, важливі постаті в нашій історії, літератори, діячі культури – усі ті, про кого нам варто пам'ятати. Наприклад, у зв'язку з тим, що 24 березня були 15-ті роковини смерті нашого доброго духа і провідника владики Юліана Ґбура, ми згадували його постать. Без його підтримки, певно, й «Благовіста», «Календаря» та інших книжок, які ми видали, могло б не бути.

– А як бачите перспективу для часопису? Чим керуєтеся, плануючи кожен номер?

– На жаль, маємо сьогодні таку ситуацію, що люди до друкованого слова і журналістики вже не підходять із таким зацікавленням, як колись. Смартфони, швидка зміна образів, як у коміксах чи калейдоскопі, змішування всього не дають нічого позитивного. Тому нам усім варто інколи зупинитися і почати думати. Завжди можуть настати обставини, які зупинять цю електроніку, і зміст зникне. А з паперу – ні. Може, через цю прив'язаність до паперу ми й залишаємося такими собі «динозаврами», але мусимо дбати про те, щоб передати наші знання наступним поколінням. Метою депортації було зникнення українців у Польщі, а ми далі існуємо. І так само будуть люди, які звертатимуться до писаних джерел. Тому таке писання треба продовжувати. Очевидно, сьогоднішній світ такий, що людина на всьому намагається заробити гроші. На виданні часопису багато не заробиш. Але «заробляє» твоя голова і твій інтелект. Покоління людей, які шукають таких матеріалів, ніколи повністю не зникне. Бібліотеки з книжками ж досі не зникли. А що це буде? Правдоподібно – щораз менша горстка, проте то вже інша справа. Знаю, що наші читачі й надалі чекатимуть репортажів, зокрема, з великих свят, цікавих матеріалів з нашої історії. І у такий спосіб ми допомагаємо багатьом людям відчувати себе частиною великого українського народу. ●

Людмила ЛАБОВИЧ

Український голос з Підляшшя в інтернеті

Запрошуємо послухати інтернет-передачі українською мовою «Українське слово», які доступні на YouTube-каналі Союзу українців Підляшшя: youtube.com/@zwiazekukraincowpodlasia5269

Програми торкаються, в першу чергу, культури, історії та сьогодення української підляської громади, проте з'являються в них також теми, пов'язані з життям українців у Польщі та українців з України, які внаслідок воєнних обставин опинилися в Польщі. В «Українському слові» можна послухати репортажі з важливих культурних подій, інтерв'ю з цікавими людьми, журналістські матеріали про громадське та освітнє життя, народні традиції, мову, історію тощо. Людям з-поза Підляшшя, мабуть, цікаво буде почути різні варіанти підляських українських говірок.

У передачах життя підляшан показано в ширшому загальному українському контексті, часто також як елемент українського життя у Польщі. Наприклад, в «Українському слові» від 19 березня 2026 року підляський історик та головний редактор українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою» Юрій Гаврилюк розповідає як впродовж 70-літньої історії «Наше слово» писало на своїх сторінках про Підляшшя. Виявляється, що матеріалів з регіону, де офіційно не було жодних українців, а тільки білоруси, з'являлося не так мало. Це були вірші, листи до редакції, статті про українські говірки та культурні події.

Випуски передачі доступні кожного четверга на YouTube-каналі Союзу українців Підляшшя, згодом інформація поширюється на сайті підляської організації zup.org.pl та сайті українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою» nadbuhom.pl, а також у фейсбуці.

Програми в інтернеті з'явилися з початком 2022 року. Раніше кільканадцять років «Українське слово» можна було слухати в ефірі православного Радіо Ортодоксія (Radio Orthodoxia).

Програма реалізується в рамках проєкту Союзу українців Підляшшя «Інтернет-передачі українською мовою „Українське слово"», завдяки дотації міністра внутрішніх справ і адміністрації РП. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Степан ШНІЦАР
Фото надав автор статті

«Від поезії до пісні» – шевченківський вечір у Лодзі

«Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа», – так Іван Франко писав про Тараса Шевченка. Цими словами почала свою промову Надія Павлишена, ведуча свята «Від поезії до пісні», яким 14 березня українська громада Лодзі вшанувала видатного українського поета, живописця та письменника.

Вперше за організацію цього свята взявся хор «Намисто», який співпрацює з лодзьким гуртком Об'єднання українців у Польщі. Створений три роки тому з оголошення у соцмережах, хор сьогодні є культурно-мистецьким феноменом Лодзі. Він не лише бере участь у концертах і фестивалях, а й сам їх організовує, проводить різноманітні майстер-класи та інші форми дозвілля. В хорі співають не лише українці, а також поляки.

Вечір на честь Тараса Шевченка відбувся в одному із залів кінотеатру «Charlie», де вже не вперше проходять проукраїнські кінопокази та концерти. Багато хто до глибини душі пройнявся подією, адже коли ти за кордоном, набагато глибше відчуваєш зв'язок з Батьківщиною, тоді кожне сказане слово западає у серце.

Під час заходу хвилиною мовчання було вшановано полеглих українських добровольців, які 12 років тому першими вирушили на захист України. Вони були тими, хто на ділах почав виконувати настанову поета «...і вражою злою кров'ю волю окропіте».

Найактивнішу участь у святі взяв дитячий ансамбль «Намистинки», що діє при хорі. Діти підготували декілька зворушливих театральних сценок. Особливо серця присутніх заторкнула замальовка з київського залізничного вокзалу, що описує момент початку великої війни, коли матері з дітьми покидають українську столицю й у одного хлопчика під час маминої перевірки найнеобхідніших для подорожі речей випадає з рук «Кобзар». «Це ж і є найнеобхідніше, мамо, адже тут – частинка України», – промовляє дитина, а в залі то тут, то там на очах глядачів проступають сльози. У ролях мами й хлопчика виступили Любов і Степан Вацик. Також «Намистинки» представили сценки «Дитинство Тараса» (Тетяна і Святослав Лойко), «Розмова з Оксаною Коваленко» (Святослав Лойко і Вікторія Гургу), зворушливу постановку поеми «Тополя» (головну роль виконала Дарія Лойко).

«Тарас Григорович був знаний як поет і художник. Сучасна психологія творчості назвала б його універсальним митцем. Також його можна було б назвати документалістом свого часу, лідером суспільної думки, моральним авторитетом, культурним архітектором нації», – характеризує поета ще одна ведуча вечора Ірина Степась.

Окрім виступів колективу «Намистинки», на святі прозвучала поезія Шевченка – уривки з поем «Сон» (Надія Павлишена), «Катерина» (Світлана Козлова), «Лілея» (Надія Кривошапко). Було теж проведено паралелі із сучасністю. Містком для цього став Павло Муравський, видатний український диригент, знаний у світі корифей хорового мистецтва, який мріяв створити повний пісенний «Кобзар» у виконанні хору, зібравши всі народні та авторські мелодії на Шевченкові тексти й виконавши їх. Його ученицею є диригентка хору «Намисто» Тетяна Лопуга, яка високо тримає марку причетності до кращих зразків хорового співу.

Ведучі вечора Ірина Степась та Надія Павлишена

Натхненний виступ хору «Намисто» змінився віршованим виконанням «Заповіту» шістьма мовами – німецькою, англійською, італійською, китайською, французькою та польською. Серед виконавців був і голова гуртка ОУП Богдан Білецький, якому днями виповнилося 86 років. «Заповіт» українською доручено було виголосити ветерану бойових дій Івану Параничу, який, читаючи Шевченка в окопах, надихав своїх побратимів писати на військовій техніці цитати з поезії Кобзаря.

На запрошення організаторів під час свята виступили учасниці хореографічного колективу «Szalony cyrk», які представили гімнастично-танцювальну композицію в супроводі пісні на слова поета «Плавай, плавай, лебедоньку». Учасниця хору Катерина Мовчан провела екскурс у світ вишиванки XIX століття, представивши експонати зі свого сімейного приватного етнографічного музею в Києві, виготовлені ще за часів життя Шевченка. Вечір завершив хор «Намисто», виконавши пісню «Реве та стогне Дніпр широкий», духовний гімн «Боже великий єдиний» та позитивну – «І в вас, і в нас хай буде гаразд». У багатьох присутніх на очах застигли сльози – почуття вдячності за подаровану в цей вечір часточку України, що звучала в поезії, театрі й пісні.

Стіни зали кінотеатру прикрасили витинанки авторства студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, виготовлені під керівництвом докторки наук, професорки Алли Руденченко та талановитої ніжинської художниці Євгенії Липовецької.

Шевченківський вечір у Лодзі ще раз довів, що голос поета не змовкне. Він звучатиме й далі – для нас, наших дітей, для тих, хто прийде після нас. Бо Шевченко – це не лише історія. Це наша сила. Наша пам'ять. Наша свобода. ●

eprasa.pl 0c519d429e

РОЗМОВА

Григорій СПОДАРИК
Фото з фейсбук-сторінки о. Івана Лайкоша та Павла Лози

Великдень – це свято перемоги та надії

У переддень Пасхи ми поговорили з отцем митратом Іваном Лайкошем, парохом церкви Воздвиження Чесного Хреста в Ґурові-Ілавецькому, про дитячі спогади цього свята, духовну глибину Страсного тижня, значення великоднього кошика та силу надії для українців у цей складний час.

– Які маєте перші спогади, пов'язані з Великоднем?

– Тут треба повернутися на кілька десятків років у дитинство. Ми тоді родиною збиралися ще вдосвіта. Мали їхати роверами або йти пішки, щоб дістатися поїзда з Билиць до Білого Бору. А потім – від станції в Білому Борі знову йти пішки до церкви. Панувала піднесена атмосфера. Завжди було трохи прохолодно. Часто ще траплявся приморозок. Збиралося багато людей, і всі йшли до плащаниці. Прийти до плащаниці було чимось дуже сакральним, божественним. Коли ти опинявся там, здавалося, що торкаєшся чогось поза межами свого звичного життя – того, що не можна ані побачити, ані повністю осягнути. Це було глибоке й особливе відчуття, містика, щось піднесене, ніби у той момент входиш в іншу реальність. І сама процесія: сонце вже підіймалося, лунав дзвін, міністранти дзвонили маленькими дзвіночками – це було неймовірне переживання. Воно формувало навіть у малого хлопця духовність, давало змогу відчути присутність Бога.

– А сьогодні що для вас означає Великдень?

– Сьогодні це, напевно, більше праці, бо як священник маю докласти більше зусиль, щоб усе це дійство відбулося належно. Водночас важливо не лише самому взяти участь, а й передати через слово, голос, через усі обряди ту глибину і таїнство Воскресіння Господнього. Тому, мабуть, зараз є більше залучення у підготовку до Пасхи. Але, звичайно, залишається і радість. Вона подібна до тієї, яку відчував у дитинстві. Коли йду на процесію і звучить «Христос воскрес», відчуваю, як ця радість огортає і підносить. Коли ми обходимо церкву і співаємо «Воскресіння Твоє, Христе Спасе», то переживаємо це не як актори, а як свідки. Наче ті, хто справді бачив Воскресіння: ми бачимо порожній гріб, як колись мироносиці чи учні Ісуса, і чуємо звістку – Він воскрес. Процесія й утреня мають глибокий символізм. Це особливий духовний стан, у якому ти ніби занурюєшся в молитву: обходиш престол, кадиш, звучать єктенії, канон – і ти живеш цим, перебуваєш у цьому русі, немов в духовному танці довкола святині. Особливо зворушливим є момент на стихирах Пасхи: «Хай воскресне Бог, і розбіжаться вороги Його». Тоді вся церква оживає, люди підходять до священника, вітаються: «Христос воскрес. Воістину воскрес». Це дуже особистий момент – кожен підходить, цілує хрест, Євангеліє, ікону. Я служу вже понад сорок років, але це щоразу надихає. У цьому є піднесення, глибока радість. Дивишся на людей – і всі йдуть, ніхто не розходиться, кожен хоче привітатися. Навіть на хорі змінюються, щоб мати цю можливість. Це справді особливе відчуття. Для мене Великдень – це свято над святами.

– Чому в циклі підготовки до святкування Страсний тиждень є таким важливим?

– Завершується Великий піст – час, коли ми більше зосереджені на собі, адже піст є підготовкою до Пасхи. У стихирах ми дякуємо Богові за те, що дав нам можливість пережити цей період. Тобто усвідомлюємо, що завершується певний етап, який сам по собі є даром: час, даний нам для відкритості на діяння Бога. І ось цей етап закінчується, і починається Страсний, або Великий, тиждень. Чому він такий важливий? Тому що саме тут ми безпосередньо входимо в історію спасіння, у центрі якої – Ісус і Його жертва. Як християни ми стаємо учасниками плодів цієї жертви, адже це найбільша жертва любові. Є момент сходження, як у Благовіщенні. Далі – приховане життя Ісуса. Потім – час, коли Він виходить до людей, навчає, чинить чуда, захоплює слухачів. Люди прагнуть Його побачити, як Закхей, який виліз на дерево, щоб подивитися, ким Він є. Але цей етап минає, і приходить момент приниження, останні дні Його життя. Саме тому ми запрошені увійти в це дійство. Через глибокі біблійні тексти переживаємо ці події. Читаємо, зокрема, Книгу Йова, роздумуючи над сенсом страждання. Чуємо його слова: «Бог дав – Бог узяв» – і розуміємо межі людської та Божої волі. Також звучать пророцтва Ісаї. А вже від Великого четверга, під час читання дванадцяти Євангелій, ми переживаємо останню дорогу Ісуса: Його арешт, відречення учнів, зраду Юди. У цьому є певна таємничість – ми не завжди можемо до кінця зрозуміти, як і чому це сталося. Ми часто схильні засуджувати Юду, але водночас пам'ятаймо про Божий задум і всемогутність Бога. Отже, цей тиждень такий важливий, бо ми запрошені увійти в таїнство жертви нашого Спасителя, щоб згодом розділити радість Його Воскресіння.

– Який день тут є найбільш символічним?

– Напевно, може таким бути четвер. Саме тоді Ісус чинить дуже промовисті знаки. Передусім умивання ніг уч-

eprasa.pl 0c519d429e

ням під час Тайної вечері напередодні Своєї смерті. Це знак великого приниження і водночас любові. У ті часи ноги мив раб панові, слуга господареві. А тут Ісус – Той, хто творив великі чуда, хто воскресив Лазаря після чотирьох днів у гробі, бере миску і вмиває ноги Своїм учням. Це надзвичайно сильний знак для кожного з нас. Другий важливий знак – це сама Тайна вечеря, коли Ісус ламає хліб і дає учням, кажучи: «Беріть, їжте.., беріть, пийте…». Тим самим Він заповідає, що залишиться з нами. Він знає, що має померти, і, ймовірно, апостоли також відчувають напруження тих подій. Але саме тоді Він дає Себе як поживу – Своє Тіло і Кров. І ці знаки живуть у нас до сьогодні, бо в кожній літургії Ісус стає поживою для вірян. Тому цей четвер є таким важливим. Далі настає п'ятниця: арешт Ісуса, зрада Юди, відречення Петра. У цей короткий час відбувається дуже багато знакових подій. І ці постаті – Юда, Петро – в чомусь близькі кожному з нас. Іноді здається, що вчинок Юди – це щось незначне. Він лише показав, де Ісус, узяв за це гроші. Але насправді це глибока трагедія. Ці події ніби говорять нам: «Зупинися, так не має бути». Вони закликають до чесності перед собою і своїм життям. Навіть такі деталі, як втеча молодого учня, який залишає одяг, показують людський страх і слабкість. Далі – суд над Ісусом. Діалоги з Пілатом дуже глибокі. Пілат дивується, як Той, хто називає Себе царем, дозволяє так із Собою поводитися. А Ісус відповідає: «Моє царство не від світу цього». У цих подіях зосереджено дуже багато змісту, близького кожній людині. Тому ми так уважно їх переживаємо. Церква не лише нагадує їх, але й допомагає нам осмислити власне життя. Це запитання до кожного: «Куди ти йдеш, до чого прямуєш?» Йдеться не лише про Пасху як подію, а й про нашу особисту «пасху» – кінець життя. Якщо сьогодні я живу цією духовною реальністю, стаю свідком Воскресіння, то колись Ісус вийде мені назустріч. І важливо, з яким багажем я прийду на цю зустріч. Тому ці дні є не лише символічними – вони відкривають нам правду про людину, її гідність і сенс життя.

– Для чого нам потрібна тиша Великої Суботи?

– Це час, коли Ісус перебуває в гробі. Я порівняв би цей стан із ситуацією, коли в домі лежить померлий – батько, мати, брат чи сестра. Колись не було так, як сьогодні, що приїжджає служба, забирає тіло, а потім привозить його до каплиці чи церкви. У давніших сільських традиціях померлий залишався вдома до похорону. Це був особливий час – не для роботи, а для тиші, очікування і роздумів. У домі панувала зосередженість, люди сідали разом, згадували покійного, переосмислювали життя. Ніхто не йшов у поле, не займався звичайними справами – усе відкладалося. Подібний сенс має і Велика Субота. Це день тиші, внутрішнього зосередження, очікування. У літургійній традиції передбачені особливі богослужіння, але в практиці вони часто змінювалися, щоб люди могли поєднати духовне життя з повсякденними обов'язками. У народній традиції цей день також був часом максимального сповільнення. Люди намагалися звести свої обов'язки до мінімуму. Виконували лише найнеобхідніше, щоб підготуватися до свята, але не розпорошуватися на працю. Усе це, щоб у сам день Великодня бути повністю зосередженими на його змісті. Я б порівняв це навіть із юдейською традицією суботи, коли робиться все, щоб зберегти святість дня і відкласти буденні справи. Отже, тиша Великої Суботи – це не просто відсутність дій. Це простір для внутрішнього приготування, для зосередження й очікування. Щоб, коли настане Великдень, ми могли пережити його не в клопотах, а в повноті радості та присутності.

– Великодній кошик – що він насправді означає?

– Це також форма звернення до традицій і звичаїв. Частково вона переплітається з єврейською символікою. Основою кошика є паска. Вона має бути округлою, адже символізує воскреслого Христа і повноту життя. Коло як форма є досконалим образом цілісності та вічності. Важливе місце займає і писанка. В українській культурі вона надзвичайно багата на символіку. Знаки, які на ній зображені, сьогодні ми вже не завжди можемо повністю розтлумачити. Але наші предки тисячі років тому вкладали в них свої переживання, віру, розуміння світу. Добре, що ця традиція збереглася донині – вона радує душу і є образом певної гармонії та краси. Писанка в якомусь сенсі уособлює ту красу, яку важко передати словами – красу Божого творіння. Саме тому вона така особлива. Звичайно, в кошику має бути яйце як символ життя. Також кладуть масло, ковбасу, сир і сіль – це основні продукти, які традиційно були на столі, особливо в сільському житті. Наше християнство значною мірою закорінене саме в цій простій щоденній культурі праці. Не місто, а село формувало ці традиції: там вкладалася праця, щоб мати хліб і поживу. І цей великодній кошик є своєрідним підсумком, знаком вдячності, життя і Божого благословення.

– З яким великоднім словом ви б хотіли звернутися, зокрема, до громадян України, які черговий рік страждають від болю, втрати та розлуки?

– Це дуже важкий час для тих людей, які опинилися тут. Вони розділені, живуть далеко від рідних уже кілька років, переживають за тих, хто на фронті. Ми мусимо дивитися на це через призму Великодня. Великдень – це свято перемоги. Наш Господь переміг смерть і показав, що духовне завжди сильніше за те, що минає. Тому я хотів би побажати всім нам, особливо людям з України, щоб свято Пасхи Христової стало для нас днем надії. Надії на те, що зло закінчиться, навіть якщо ми не знаємо, коли і як це станеться. Як Марія не знала, як стане Матір'ю Божого Сина, але отримала силу від Господа, так і нам потрібна віра й надія. Тому я хотів би побажати всім українцям – греко-католикам, православним і навіть тим, хто не сповідує віру, щоб у цей день Пасхи ми жили надією, яку Ісус приносить у своєму Воскресінні. Перемога вже за нами, можливо, не сьогодні й не завтра, але вона прийде, бо з нами Господь. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

Олександра «Олічка» Іванюк: «Наш обов'язок – знати свої пісні»

Це одна з найпомітніших співачок в українському середовищі Підляшшя. Олександра Іванюк, яку знайомі звуть просто Олічкою, брала участь у багатьох музичних проєктах, починаючи від українського дитячо-молодіжного колективу «Гілочка» з Черемхи. Уже кілька-надцять років вона є лідеркою ансамблю «Добрина» з Білостока, а від минулого року бере участь у проєкті разом з репером Пйотром Максімом. Нещодавно побачила світ перша платівка дуету Максім і Олічка «Там» (Maxim & Oliczka «Tam»), в якій поміщені твори, що є поєднанням хіп-хопу з народними піснями з Підляшшя, співаними українською говіркою. За професією Олександра Іванюк є вчителькою української мови. Для «Нашого слова» вона розказала про свої музичні проєкти.

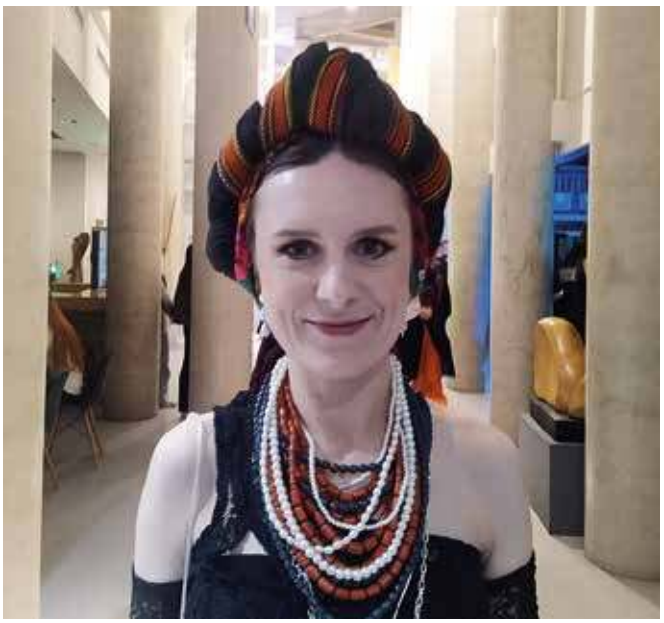

Олічка під час презентації першого альбому дуету Максім і Олічка, 2026 рік

– Ти співаєш вже багато років – починала в Черемсі, а зараз ведеш у Білостоці гурт «Добрина» і реалізуєш проєкт разом з репером Максімом. Якими були взагалі початки твого співання?

– Талант до співу відкрила в мене вчителька ранньої шкільної освіти. Вона навіть зателефонувала батькам і сказала, що треба щось робити, бо в мене є музичний слух. Вона запропонувала записати мене до музичної школи, щоб я могла десь розвивати свій талант. Це було в Черемсі. Після тої розмови батьки мене записали всюди, де тільки можливо – це було, як то звуть польською, «ognisko muzyczne», хор в церкві, була також «Гілочка». Ну і я всюди ходила. Трохи теж вчилася грати на піаніно, акордеоні, але мені було ближче співання, ніж інструменти. Тому я так і не навчилася грати, і не граю. Зі співом, однак, було так, що це просто саме приходило, і я добре в ньому завжди віднаходилася. «Гілочка» почалася, мабуть, від другого-третього класу початкової школи. Мені зразу дуже сподобалися ці традиційні пісні. Просто я любила, як сила пісень розходилася на голоси.

– «Гілочка» якраз в цьому році буде святкувати ювілей 35-ліття існування. Що дав тобі цей колектив?

– Якби не «Гілочка», не було б, напевно, «Олічки-музички». Ансамбль, яким керує Ірина Вишенко, показав мені дорогу, і то не тільки для мене, але й для інших дівчат з «Добрини», які також починали співати в Черемсі. То був великий дороговказ до самореалізації, просто супер старт у життя.

– Чи «Гілочка» дала теж розуміння, яким важливим є місцевий фольклор?

– Дала дуже багато. Тішуся, що я співала в ансамблі якраз тоді, коли Ірина Вишенко реалізувала проєкт «Чотири пори року». Ми записували чотири обряди – колядування, веснянки, жнива і весілля – з бабусями з сіл неподалік від Черемхи, а точніше з Вільки-Терехівської, Добриводи, Малинник і Черемхи-Села. Це було поєднання інсценізації для відеозапису, але також свого роду і фольклорна експедиція, бо ми зустрічалися з бабусями, щоб вчитися з ними репертуару. Уже, на жаль, багатьох бабусь нема, померли, але я дуже тішусь, що могла з ними познайомитись, бо це були виняткові співачки, наприклад, пані з Черемхи-Села, в якої ми записували коровай.

– Люба Салінська?

– Так. З нею дуже файно співалось. Окрім того, «Гілочка» – це виїзди, інтеграція, знайомства з людьми, які показали дорогу життя. Бо якби не було «Гілочки» і уроків української мови, то я, певно, не стала б вчителькою української мови.

– У цьому році «Гілочка» святкуватиме ювілей. Ти будеш?

– Так, напевно, я і дівчата з «Добрини» зробимо все, щоб бути, і маю надію, щось разом придумаємо, якусь несподіванку.

– Ти починала в «Гілочці», але виїхала з Черемхи до середньої школи до Білостока, де теж ходила на заняття до міжшкільного пункту навчання української мови.

– Так, після гімназії я прийшла навчатися в ліцей у Білосток. Тут був пункт навчання української мови, і я продовжувала навчання. Тож української мови я вчилася майже від самого початку початкової школи в Черемсі аж до третього класу ліцею в Білостоці. На жаль, коли я пішла в ліцей, у мене було менше часу, і я вже в тижні не могла брати участі в репетиціях «Гілочки». Коли приїжджала на вихідні, ходила на «Гілочку» і виступала, але щораз рідше приїжджала, тож поволі моє співання в тому колективі і закінчилося. Однак якраз у тому часі було багато любителів традиційного співу, які жили в Білостоці, і їм теж бракувало спільного співання. Тому разом з друзями, які раніше співали в «Гілочці», ми подумали, щоб заснувати якийсь ансамбль.

– І так почалися «Слов'яночки»?

– Так. Ми теж познайомилися з людьми, які взагалі не співали в жодному колективі, але хотіли співати і були пов'язані з традицією. Ну і коли я ще була в ліцеї, виник у Білостоці колектив «Слов'яночки». То була така менша група – чотири-п'ять осіб. Якось під кінець ліцею, коли

eprasa.pl 0c519d429e

«Добрина» на «Підляській октаві культур» в Білостоці, 2021 рік, Олічка перша зліва

ще ми співали зі «Слов'яночками», з'явився більший колектив, бо було більше людей, які хотіли співати. Це було «Джерело», яке виникло в рамках проєкту при міжшкільному пункті навчання української мови в Білостоці. Вела той колектив Віта Коцюбайло. Там було цікаво, бо співали в «Джерелі» люди і з Більська-Підляського, і з Гайнівки, і з Черемхи, і з Білостока. Така інтеграційна група. Однак проєкт закінчився і люди розійшлись. Деякий час не було в нас ніякого колективу, але група людей, які хотіли продовжувати співати, залишилася. І так ми вирішили, що заснуємо наступний колектив, і це вже була «Добрина». Однак ще ми не називалася «Добрина», але просто виступали як молодіжний колектив з Білостока. По якомусь часі, коли вже була така солідна група, і всі дійсно ангажувалися, ми вирішили придумати назву, і від 2012 року є колектив «Добрина». На початку в «Добрині» був різний репертуар. Ми співали те, що чули раніше, брали пісні з різних проєктів, співали багато загальновідомих українських пісень. Як ми починали, то я їздила на майстер-класи традиційного співу в Україну. І колись на таких майстер-класах хтось з українського ансамблю з України спитав мене: «А чому ви співаєте в колективі пісні з України? Але ж у вас на Підляшші є стільки пісень». Я знала, що є, але думала, що їх мало. Просто я ще тоді була в ліцею в Білостоці і не мала багато можливостей, щоб віднайти або записати ті пісні. Тепер є легше, бо є багато майстер-класів, які ведуть співачки, і можна до них поїхати і навчитися тих пісень. Є теж більше цифрових записів. Окрім того, на конкурсах, наприклад загальнопольських, журі бере до уваги пісні з регіону, з якого походить колектив. І саме тоді почала я думати, що дійсно це важливо, бо як ми звідси, то наш обов'язок – знати свої пісні. Від того часу ми щораз більше тих пісень почали докладати до свого репертуару і тепер співаємо майже виключно пісні з Підляшшя – говіркою. Співаємо українським діалектом пісні, що записані в нашому регіоні.

– А як це сталося, що ти стала керівницею «Добрини»?

– Спочатку я була лідеркою з сестрою Євою. Це тривало 5-6 років, майже половину діяльності «Добрини» ми були разом. Коли ми всі зустрілися ще на самому початку існування групи, то виникло питання – хто буде вести колектив? Всі тоді автоматично сказали, що Олічка і Єва. Навіть не було ніякої дискусії, тільки так якби всі одразу знали, що ми дві будемо вести колектив. Мені було дуже приємно, але, щиро кажучи, я знала, що так і буде – що я і Єва поведемо «Добрину». Потім Єва пішла на роботу і через професійні справи відійшла від колективу. Так я залишилась сама. Тут важливо, що ми самі створили колектив, і учасники самі обрали керівника, а не як то часом є в будинках культури, коли згори когось призначають. Це важливо, наприклад, тепер, коли в мене менше часу. Бо тоді просто всі так само ангажуються – приносять нові ідеї, організують зустрічі. Зараз ми разом добираємо репертуар, домовляємося на концерти, і є супер співпраця. Однак лідер мусить бути, але, може, більше до контактів і формальних справ, так би я сказала.

– Говориш, що в тебе тепер менше часу, бо ти почала проєкт з Максімом. Це таке цікаве поєднання музики хіп-хоп з піснями з Підляшшя, співаними українською говіркою.

– Так, ми вже понад рік робимо спільний проєкт. Як ми починали, то я не знала музики хіп-хоп, багато не розуміла з того сленгу. Це був для мене – як то кажуть – «космос». Однак я люблю виклики і мене передусім зацікавили біти, електроніка. Саме це мене звабило до цього проєкту. Зараз у нас вже немало пісень, маємо аж шість кліпів і є платівка. Ми виступаємо на багатьох концертах. Тут мушу підкреслити, що «Добрина» багато помагає, наприклад, як ми записуємо кліпи. Окрім того, дівчата з «Добрини» співають зі мною на концертах. Без них не було б тої сили наших пісень, і супер це виходить. ●

Сестри Олександра і Єва Іванюк в Загороді в Козликах над Нарвою, 2012 рік

Проєкт «Гілочка – чотири пори року». Олічка стоїть ззаду, коло неї співачка Люба Салінська з Черемхи-Села, 2006 рік

eprasa.pl 0c519d429e

Леся САМЧИНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Великодня паска: більше, ніж традиція

Традиційна українська паска з трипільською писанкою та вербою

У кожного з нас є свій смак Великодня – той самий, з дитинства. Пухка, тепла паска, запах якої наповнював дім із самого ранку. Комусь паски пекла бабуся у великій печі, для когось – мама у газовій духовці. Але відчуття було спільним – очікування свята і радість. Сьогодні для багатьох українців великодня паска – це не просто випічка, а родинна пам'ять, яка має запах і смак. А для когось – це спосіб зберегти дім у собі, навіть коли ти вже давно не в ньому.

Звідки взялася паска?

Як не дивно, але паска не має біблійного походження, а є різновидом жертовного хліба. Наші предки – давні слов'яни – ще до прийняття християнства випікали хліб, який у день весняного рівнодення приносили в жертву язичницьким богам, зокрема закопували його в ріллю перед початком сівби. Це була жертва наших пращурів землі задля майбутнього врожаю. З приходом християнства значна частина традицій і вірувань слов'ян переплелася з новою релігією, а жертовний хліб почав символізувати воскресіння Ісуса Христа та отримав назву «паска», що, на думку деяких дослідників, пов'язано зі словом «песах» – святом виходу євреїв з єгипетського рабства.

Перші письмові згадки про пасхальну випічку в Україні датуються приблизно XIV століттям. А як постійний атрибут свята Великодня вона утвердилася лише наприкінці XV століття.

Обрядовість і магія приготування

Традиційно паски випікали в останні дні Страсного тижня – у Чистий четвер, Страсну п'ятницю або Велику суботу. Найбільш сприятливим днем вважався Чистий четвер, оскільки він символізував очищення. В окремих регіонах уникали пекти паски у Страсну п'ятницю через її скорботний зміст.

Перед випіканням кожна господиня ретельно готувалася: проводила у домі генеральне прибирання, мила піч і кухонний посуд. Сам процес випікання супроводжувався особливим, майже сакральним ставленням. Вважалося, що паска має готуватися у спокійній атмосфері, без сварок і зайвого шуму. Тож в цей день говорили тихо й уникали конфліктів.

Господиня вдягала чистий одяг або святкову сорочку, покривала голову хусткою. Замішування тіста часто супроводжувалося молитвою: треба було тричі перехрестити тісто або прочитати «Отче наш». Тісто вимішувалося довго й ретельно, бо чим краще його вимісити, тим пухкішою вийде паска. У багатьох селах існувало переконання, що настрій та правильна підготовка господині впливає на якість тіста. Тому, якщо у молодої пекарки випічка не вдавалася, старші жінки казали: «То через те, що не помолилася або не перехрестилася».

Ба більше, господиня не мала права сідати, аж допоки паски не випечуться, щоб випічка «не сіла». Також у день випікання не дозволялося впускати до хати сторонніх людей, щоб не наврочили.

Майже в усіх регіонах України для розпалювання вогню в печі використовували так звані четвергові поліна: протягом Великого посту щочетверга відкладали по одному поліну, а потім ними топили піч для випікання пасок. До дрів у якості оберегу додавали гілочки верби, освячені минулого року.

Еволюція смаку та декору

Спочатку паски були пісними чи солоними, майже не містили здоби (жирів). Солодка паска з'явилася наприкінці XV-XVI століть. Оскільки цукор був недоступним, його замінювали медом, додавали велику кількість жовтків і розтоплене вершкове масло. Родзинки почали додавати в тісто лише у XIX столітті.

Паски часто оздоблювали декоративними елементами з тіста, які мали символічне значення. Найчастіше зустрічалося зображення баранця (ягняти) – символу жертви Ісуса Христа. Великодні баранці здебільшого були поширені на Західній Україні. Також прикрашали іншими фігурами. Найпоширенішим символом був хрест, він уособлював воскресіння і християнську віру. Інколи в центрі паски ліпили сонце – круглі елементи або промені, які символізували життя, світло та весняне оновлення. Часто паски прикрашали на зразок короваїв: колоссям (знак багатого врожаю і достатку), плетеними косами (символ безперервності життя і родинної єдності), пташками (уособлення приходу весни та пробудження природи), квітами (символ молодості, краси життя та відродження природи). В деяких регіонах на випічці можна було побачити зірку як символ божественного світла, а також коло – знак вічності, циклічності життя і захисту.

Традиція покривати паску білою глазур'ю походить із кондитерської практики. Вона з'явилася наприкінці 1930-х років, коли пекарні у містах почали випікати паски на продаж. Кондитерська посипка з'явилася ще пізніше – на початку 1950-х років, і також була запозичена з кулінарного мистецтва прикрашання тортів.

Що цікаво, навіть у радянський період у XX столітті традиція випікання пасок зберігалася у багатьох родинах, хоча й не всі українці в ті часи були релігійними, а тим паче ходили до церкви.

Одна країна – різні традиції

У різних регіонах України сформувалися власні рецепти, способи випікання та оформлення пасок, що відобража-

eprasa.pl 0c519d429e

ють місцеві кулінарні особливості, доступність інгредієнтів і культурні впливи.

На Півдні, Центрі та Сході України використовували великі глиняні форми, виготовлені на гончарному крузі, що дозволяло випікати високі й масивні паски. Щоб дістати таку паску з печі і не пошкодити її, форму клали на бік, після чого паску обережно викочували й виймали. Далі її ставили на стіл, застелений чистою тканиною, і накривали рушником. Іноді паски викладали на подушки, щоб зберегти їхню пухкість.

Слобожанські паски вирізнялися великою кількістю яєць, масла і молока, що робило тісто особливо м'яким і ароматним. У заможних родинах до тіста іноді додавали шафран, який надавав золотистого кольору і вишуканого аромату.

У селах Правобережної України існував звичай першою випікати одну маленьку паску. Її називали «доля» або «пасочка для зозулі». Господиня виймала її найпершою і дивилася: якщо вона була ідеальною, то весь рік родина буде в злагоді. Якщо ж «доля» тріскалася, це був знак, що треба бути особливо обережними у стосунках.

На Поліссі й сьогодні існує традиція «благословляти» сонячним світлом посуд, у якому випікатимуть паски, – заздалегідь ставити на сонечко форми для випічки. Загалом поліські паски зберегли багато архаїчних рис: тут часто використовували житнє борошно, що надавало виробам темнішого кольору і щільнішої текстури. Також на Поліссі випікали невеликі святкові хлібці – кукуци, які призначалися для кожного члена родини або для дітей і мали символічне значення.

На Гуцульщині паски до печі ставили чоловіки, що відрізняє цей регіон від інших. Тут напередодні Великодня в Чистий четвер теж випікали солодкі кукуци у вигляді пташок, хрестиків чи коників. Діти («кукуцарі») ходили від хати до хати, щоб зібрати собі побільше такої випічки. Таке частування було ритуальним поминанням пам'яті предків, адже кукуци символізували померлі душі.

На Галичині випікали стільник – паску, в яку вкладали стільки яєць, скільки було членів родини. Загалом пасок випікали багато – для освячення, частування сусідів і родичів. Їхня кількість могла становити від 12 і більше, що вважалося ознакою достатку. У галицьких селах верх паски часто прикрашали «рогами» або скрученими елементами з тіста, які символізували силу життя та весняне оновлення. Окрім стільника на Галичині до свята також випікали мазурку – десерт, запозичений у польській кухні.

У старообрядницьких громадах Буковини та Покуття пекли багатошарові паски, які символізували небесний порядок і духовну ієрархію.

На Волині часто жінки випікали одну велику «господню» паску, яку освячували разом з іншими стравами і ділили між усіма членами родини після повернення з церкви. Вважалося, що вона приносить благословення дому.

На традиції Півдня України та Приазов'я впливали різні культури – греки, болгари, молдовани. Позаяк Одеса і Миколаїв були великими торговими портами, місцеві господині раніше за інших отримали доступ до заморських спецій і клали у свою великодню випічку корицю, гвоздику, мускатний горіх чи кардамон. В грецьких громадах жінки готували святковий калач псатир – символ тернового вінця Христа. У бессарабських селах паска нагадувала дуже солодкий і вологий плетений калач з великою кількістю цукатів – болгарський козунак, або ж містила сир всередині чи зверху, на зразок молдавської великодньої випічки. Через спекотний клімат місцеві господині намагалися робити паски дуже здобними (багатими на жир і цукор), аби ті зберігалися якомога довше під південним сонцем. Також на Півдні існувала традиція частування сусідів інших національностей: українці несли паску болгарам, болгари – молдованам і так далі. Це створювало особливу атмосферу великої родини.

А на Закарпатті великодня випічка називалася «баник» і мала шарову або рулетну структуру. Усередині баника могла бути як солодка, так і солона начинка. Такий кулінарний десерт місцеві господині перейняли із сусідньої Словаччини. Разом з тим на Закарпатті випікали і більш традиційні паски з мінімальною кількістю цукру.

У північно-східних регіонах, зокрема на Чернігівщині, Полтавщині та Донеччині, робили сирні паски без випікання, пресуючи домашній творог у спеціальні дерев'яні форми у вигляді піраміди. Таку традицію місцеві запозичили з росії.

Частим «лайфхаком» в українських у господинь було додавання горілки у тісто. Це робилося задля того, аби випічка довше зберігала свіжість і нею можна було смакувати ще й на свято Трійці, тобто аж на 50-й день після Великодня. А полтавчанки у тісто замість масла чи вершків додавали національний український продукт – сало.

Народні прикмети

З великодньою випічкою пов'язані численні народні прикмети та повір'я: якщо паска добре підніметься – рік буде успішним, якщо опаде – невдалим, якщо тріснe – це віщує хворобу когось із родини або іншу біду. Проте ставлення до тріщин різнилося: на Харківщині вважали, що така паска «сміється», а значить, цілий рік бути щастю й радості. Але у більшості регіонів тріщина була поганою ознакою, і щоб запобігти біді, розлом одразу посипали сіллю.

Часто шматочки освяченої в церкві паски висушували та зберігали протягом року як ліки. А під час сильної грози шматочок святеної паски клали на підвіконня, вірячи, що це відведе блискавку від хати.

Мешканці Східної та Центральної України старалися не зронити на підлогу жодної крихти зі святеної випічки, щоб вони не дістались мишам, які через це можуть перетворитися на кажанів й наробити лиха господарству.

На Поліссі побутувало цікаве великоднє повір'я, пов'язане з молоддю: щоб цьогоріч одружитися, хлопці та дівчата повинні були спробувати на смак 12 різних пасок.

Сучасне відродження

Великодня паска пройшла довгий шлях трансформації від прадавнього язичницького жертовного хліба до сучасних складних кондитерських виробів. Зараз вона виглядає інакше, ніж колись, але зберегла свою символіку. Більше того, сьогодні вона переживає справжній кулінарний ренесанс: з кожним роком в Україні з'являються нові авторські рецепти і кондитерські варіації пасок, навіть проводяться великодні гастрономічні фестивалі. Яких тільки пасочок не печуть українці – шоколадні, макові, карамельні, фісташкові, італійські панеттоне, австралійські крафіни… Всіх не перерахувати!

Та попри зміну форм і рецептів, попри такі складні часи, як зараз, свято Великодня і традиція випікання пасок – це те, що єднає зараз багатьох українців у різних куточках України та світу. Це тепло родини і світла традиція, яку ми з любов'ю передаємо своїм дітям. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Історичний календар

КВІТЕНЬ

Підготувала Тетяна Данюченко
Фото з Вікіпедії та сайту uinp.gov.ua

23 квітня 1891 р. – 135 років тому в маєтку Сонцівка Бахмутського повіту Катеринославської губернії (нині це село Сонцівка Покровського району Донецької області) народився майбутній всесвітньовідомий композитор і піаніст Сергій Прокоф'єв.

Подружжя Прокоф'євих приїхало до Сонцівки у 1878 році. Сергій Олексійович, батько композитора, був дипломованим агрономом і отримав посаду керуючого маєтком від поміщика Дмитра Сонцова, з яким колись разом навчався. Мати майбутнього композитора вважалася непоганою піаністкою і прищепила інтерес до музики своєму синові. Пізніше Прокоф'єв згадував, як в ранньому дитинстві, засинаючи, чув «як десь далеко, за кілька кімнат, звучала соната Бетховена, прелюдії, мазурки й вальси Шопена, іноді щось із Ліста».

У п'ять років Сергій сів за рояль і практично одразу ж сам почав складати музику. У 9 він уже написав першу оперу. Помітивши синові таланти, батьки запросили до нього видатного музиканта і педагога Рейнгольда Глієра, чиє ім'я зараз носить Київська муніципальна академія музики. Хоча тоді він ще був просто вчорашнім студентом, що закінчив Московську консерваторію із золотою медаллю.

У 13 років Сергій Прокоф'єв вступив до Санкт-Петербурзької консерваторії. На той час в багажі у юного композитора з України було чотири опери, симфонія, дві сонати і кілька фортепіанних п'єс. В консерваторії його наставниками стали відомі музиканти – Римський-Корсаков, Вітолс, Лядов, Черепнін. У 1909 році закінчив консерваторію як композитор, у 1914-му – як піаніст, у 1917-му – як органіст. На випускному іспиті блискуче виконав свій Перший концерт, за що був удостоєний премії імені Антона Рубінштейна.

Ще під час навчання він стає відомим європейським виконавцем. Перший концерт він дав у 1908 році, коли йому було лише 17, а в 1913-му він з успіхом відбув своє перше концертне турне Європою. Музична критика відзначала певну епатажність музики Прокоф'єва та його манери виконання, однак усі розуміли, що це – явище. Заголовки статей у газетах того часу майоріли емоційними висловами: «Піаніст-титан», «Вулканічне виверження за клавіатурою», «Карнавал какофонії», «Атака мамонтів на азіатському плато», «Паганіні рояля».

Після жовтневих подій 1917 року Прокоф'єв обирає еміграцію і через Японію перебирається до США, пізніше деякий час живе в Німеччині та Франції, гастролює також в Англії, Італії, Іспанії та інших країнах. Ще в 1914 році під час подорожі до Лондона Прокоф'єв познайомився із відомим танцівником і антрепренером Сергієм Дягілєвим, і ця дружба тривала до кінця життя. Також за кордоном він спілкується із Сергієм Рахманіновим, Пабло Пікассо, Анрі Матіссом.

Прокоф'єв стає дуже відомим на Заході, його ім'я входить до плеяди блискучих імен артистичного світу. При цьому він не полишає надії повернутися на батьківщину. Перебуваючи в еміграції, він тричі приїжджав з концертами до СРСР, а в 1936 році прийняв рішення остаточно повернутися. Разом з ним приїхала його дружина – донька російських емігрантів Кароліна Кодіна, з якою познайомився в Іспанії, та двоє синів – Святослав і Олег.

Повернення Прокоф'єва стало його тріумфом і трагедією. З одного боку, СРСР і особисто Сталін одразу підняли його на прапор пропаганди. Він шість разів ставав лауреатом Сталінської премії (з них тричі – протягом 1946 року). Він пише музику до історичних кінофільмів Сергія Ейзенштейна «Олександр Невський» та «Іван Грозний», які мають шалену популярність.

Але в 1948 році Сергій Прокоф'єв разом з цілим рядом інших найвизначніших радянських композиторів (Шостаковичем, М'ясковським, Поповим, Шебаліним, Хачатуряном), звинуваченими у так званому «формалізмі в мистецтві», стає об'єктом політичних гонінь. На Першому з'їзді композиторів СРСР 1948 року Сергій Прокоф'єв піддався жорсткій критиці, причому головними обвинувачами виступали близький друг музиканта Борис Асаф'єв та композитор Тихін Хрєнніков.

Таке цькування підірвало здоров'я композитора, який страждав на гіпертонію. В наступні роки він багато і важко хворів, майже не виходячи з квартири чи не покидаючи дачі. Але при цьому, навіть до смерті, він продовжував писати музику.

Сергій Прокоф'єв пішов з життя 5 березня 1953 року, в день смерті Сталіна. Через цей збіг смерть великого композитора залишилася абсолютно непоміченою, а його друзям довелося докласти чимало зусиль, щоб організувати його похорон.

Творча спадщина композитора – це 130 музичних творів, серед яких 8 опер, 8 балетів, 7 симфоній, 9 концертів для оркестру, які увійшли до скарбниці світової музики.

25 квітня 1911 р. – 115 років тому в Лубнах на Полтавщині народилася майстриня художньої вишивки Віра Роїк.

Походила з інтелігентної української родини, де добре знали своє козацьке коріння і зберігали національні традиції. Змалку Віра захоплювалася малюванням, грою на фортепіано і хореографією, та з роками все більше місця в її житті стало займати вишивання. Перший рушник вишила для свого хрещеного – письменника Володимира Короленка.

Закінчила полтавську Маріїнську гімназію, займалася в балетній студії. Після гімназії працювала в Лубенській артілі вишивальниць. Там же дівчина почала творчо переосмислювати народні візерунки, компонувати з традиційних елементів авторські роботи. У 1936 році отримала відзнаку Всесоюзної виставки народної творчості у Москві. З того часу почався шлях майстрині до визнання.

eprasa.pl 0c519d429e

На початку німецько-радянської війни енкавеесники арештували батька Віри, Сергія Роїка. Він загинув у сталінських концтаборах, і родина так і не дізналася про місце його поховання. Тавро доньки «ворога народу» тяжіло над Вірою Сергіївною упродовж кількох десятиліть. Лише за «хрущовської відлиги» Сергій Роїк був реабілітований.

Під час Другої світової війни Віра Сергіївна потрапила під бомбардування і отримала важку контузію та переломи. Наступні два роки була прикута до ліжка. Майже перестала діяти права рука – основна для вишивальниці. Їй знадобилося кілька років для того, щоб навчитися вправно володіти голкою лівою рукою.

Саме вишивки, зроблені майстринею раніше, допомогли їй із маленьким сином та старенькою матір'ю вижити під час війни та окупації. Вірина мати вимінювала доньчині роботи на продукти.

У 1944 році родина переїхала у Ставропольський край. Там Віра відновила стародавню техніку вишивання гладдю і хрестиком, які опанувала ще в Лубнах, працюючи в артілі.

У 1952 році родина Роїків, за порадою лікарів, перебралися до Криму. Тут талант художниці і педагогині розкрився повною мірою. За визнанням мистецтвознавців, Віра Роїк започаткувала справжню кримську школу української вишивки. У 1960-ті вона створила Музей народної творчості Криму.

«Часом мені самій важко повірити, що за допомогою всього лише маленької тоненької голки і звичайних ниток я можу втілювати надії і печалі, радості і страждання, любов і віру минулих поколінь», – писала вишивальниця у своїй автобіографічній книзі «Мелодії на полотні».

У 1981 році вперше на її батьківщині, в Лубнах, відкрилася персональна виставка під назвою «Український рушничок». Загалом Віра Роїк організувала 140 авторських виставок. Вишиті роботи майстрині експонувалися в усіх обласних центрах України, а також за кордоном (у Німеччині, Болгарії, Польщі, Туреччині, Бельгії, Франції, Угорщині, Італії, Монголії, США, Хорватії тощо). Майстриня володіла 300 видами вишивальної техніки, серед яких перевагу надавала рідним полтавським рушниковим швам. Себе ж вона називала «кримською полтавкою».

Твори вишивальниці зберігаються у багатьох музеях України й світу. У Полтавському краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського сформований фонд Віри Роїк. Він вміщує матеріали про її життя, творчу та виставкову діяльність, передані сином Вадимом.

За свою майстерність була удостоєна звання Заслуженого майстра народної творчості України та Героя України (2006 року). Нагороджена орденом Княгині Ольги, Міжнародним орденом Миколи Чудотворця I ступеня «За примноження добра на землі». У 2006 році заснована Міжнародна премія в галузі народного мистецтва імені Віри Роїк. У 2008 році майстриня взяла участь у створенні Рушника Національної Єдності.

Померла Віра Роїк 3 жовтня 2010 року, похована у Сімферополі.

28 квітня 1941 р. – 85 років тому в Києві народилася Ірина Жиленко, поетка з кола шістдесятників, авторка більше 20 поетичних збірок, лауреатка Шевченківської премії та премії Василя Стуса.

Дитинство Іраїди (таким було офіційне ім'я поетки) пройшло на Черкащині, у Звенигородці. Туди її віддали батьки до родичів, ховаючи від війни. Батьки загинули, а дівчинка виростала у прийомній родині.

Після війни Жиленко повернулася до Києва. Важко переживала несприйняття однокласниками її україномовності, горнулася до вчительки української мови та літератури Діни Іванівни Попель, яка її підтримувала і заохочувала до творчості. Перший вірш Ірина Жиленко написала у вісім років. А у вісімнадцять перші публікації з'явилися у газеті «Київська правда» – з передмовою Валентина Лагоди.

Після закінчення вечірньої середньої школи працювала вихователькою дитсадка, паралельно вступивши на вечірнє відділення філологічного факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

Брала активну участь у роботі осередків українського відродження Києва 1960-х. Професійно займалась вокалом в університетській оперній студії та аматорському хорі «Жайворонок» при Київській консерваторії, танцювала у «Веснянці», гарно малювала. Ірині Жиленко пропонували перейти з університету до консерваторії.

Тоді ж вона зблизилася з колом шістдесятників. Була членом Клубу Творчої молоді, Спілки письменників України, виступала на літературних вечорах. Товаришувала з Аллою Горською, Опанасом Заливахою, Михайлиною Коцюбинською, Василем Симоненком, Василем Стусом, Іваном Світличним, Євгеном Сверстюком та іншими.

У 1962 році на літературному вечорі у Спілці письменників познайомилася з Володимиром Дроздом. Через три дні вони подали заяву і прожили в любові і гармонії більше сорока років, виховали двох дітей. Ірина Жиленко пережила чоловіка на десять років.

У роки репресій над інакодумцями родина Дроздів-Жиленко зазнала утисків: Володимира Дрозда на три роки було мобілізовано в армію, Ірину Жиленко звільнили з роботи, позбавили житла, їхні твори ніхто не хотів брати до друку.

Працювала у редакціях газет та журналів (газети «Вечірній Київ», «Молодь України», «Літературна Україна»), дебютувала 1965 року збіркою «Соло на сольфі», яка викликала гострі дискусії: від захоплення до звинувачення у «відірваності від життя» (у цьому Ірині Жиленко радянська критика дорікатиме весь час, бо замість оспівування трудових подвигів вона писала про просте життя, яке любила і яким його бачила). Натомість Євген Маланюк про збірку відгукувався так: «Вірші Жиленко звертали увагу свіжістю образів, неоклепаністю тематики і незалежністю тону».

З-під пера Ірини Жиленко вийшло близько двадцяти збірок віршів, творів для дітей, книги спогадів. За книгу віршів «Дівчинка на кулі» у 1987 році її вшановано літературною премією імені Володимира Сосюри. За збірку «Вечірка у старій винарні» у 1996 році їй присуджено Національну премію імені Тараса Шевченка.

Ірина Жиленко все життя писала щоденники. Вони лягли в основу її книги спогадів про шістдесятників «Homo feriens», яка побачила світ у 2011 році. Наступного року за цю книгу письменниця була удостоєна премії імені Василя Стуса.

Померла Ірина Жиленко 3 серпня 2013 року. Похована на Байковому кладовищі поряд із чоловіком.

eprasa.pl 0c519d429e

Великдень 2026

Десь серед вікових ялиць
На скелі хтось вирив напис.
Незручно, але тривало –
Якийсь мандрівець
Перейшов, усміхнувся
І пішов на схід далі.

Небо зацвіло блакитом,
Сонце розсвітило,
Зазеленіли гори,
І дивно мене затривожило:

Там, в Україні війна, страшна,
А він пішов до москалів?
Жах огорнув мене,
Чому не впізнав я,
Що Воскреслий
Пройшов біля мене.

Тому розумійте, люди й народи:
Він приходить щодня
Біля нас –
Воскреслий Христос,
Невпізнаний,
Для нас грішних,
Щоб віру відродити
В нас.

Так пише на скелі:
«Ідy щодня біля вас...»

Бажаю Вам і всім
Із нас
Впізнати Його,
Бо надійде і на нас час...

Передуманих радісних свят!
Христос воскрес!
Воістину воскрес!

Олександр Маслей

Христос Воскрес!

Того рока першый раз за мого жытя вірны той самой Церкви (по Другій світовій війні розділеній лем кордонами) єдны торжественно сьпівают: *Христос Воскресе, Воскресе, Воскресе із мертвых…*, а греко-католикы Украіны входят в Страстний Тыжден, и то разом з православныма москальского патріархата (од чого сме нибы то втекли). Бог єст єден, єден Христос и єдно Воскресіня, а найбільше християнскє свято, адже Великден, в Греко-католицкій церкви не єст торжествуваний о єднім часі! Адже, як ту бесідувати о єдности з православныма, кєд не є ей медже вірныма той самой Церкви. Был єм істий, же твориме єй, єґомосьці прецін на каждій Службі Божій не нароком величают патріарха Святослава, в вільній Украіні Службы Божы служащого в киівскім, патріаршім соборі. Ци за недовго не повіме, же непотрібні перешли сме з Пасхом на латиньский календар? Не так давно довідал єм ся, же попередній папа (Франциск) зачал заходы о спільне святкуваня Великодня вшыткыма християнами. Теперішній єпископ Рима, папа Лев, тіж радит з патріархом Константинополя о спільным святкуваню Воскресіня Христового. Даст Бог, же и за нашого жытя буде так, же Пасху Господню вшыткы християне што рока будут святкувати юж разом, а не лем раз на якысий час.

Християне барз добрі знают, же послух єст важный, але не може быти угольным каменьом Церкви, заложеной Ісусом Христом, єст ним сам Ісус Христос. Углами Єдиной, Святой, Апостольской и Соборной Церкви (осадженыма на тім основнім камени) все была и єст наша **віра** в Бога, **надія** на спасіня и **любов** до Бога та ближнього як до себе самого. Адже послух християнина обявлят ся в вірі, надійі и любови до Ісуса Христа присут-

eprasa.pl 0c519d429e

ного в нашім жытю на штоден, а не лем в неділі. Не нароком Ісус заповіл апостолам, же Сын Божий може быти в каждім чловеку. Віра, надія и любов сут рівнобічным, Божым трикутником, так символічні Бога зображают не лем римо-католикы. Така математична фіґура вписана єст и в іконі Рубльова, на котрій іконописец зобразувал невидиму Трисвятую Тройцю. Рубльовова ікона з трьома ангелами єст проста, але змістовні барз глубока. Часом аджи богословы сперают ся де на ній зобразуваный єст Отец, а де Сын Божий. В сесій Тройці царює досконала гармонія и послух не переходячый в підчыненя. Ангелы Трисвятойі Тройці сут собі рівны, Каждый Каждого шанує, взаімна пошана поєднана єст з послухом и творит колесо згоды. Колесо містит в собі Бога Триєдиного (адже Божий, рівнобічний трикутник) – обі сесы фіґуры (колесо и трикутник) сут выняткови так як Бог. На колесо ци рівнобічний трикутник, з якой стороны бы не посмотріти, все вздриме таку саму фіґуру. Колесо, описане на рівнобічным трикутнику, єст символом взірцьовой повні, а єй початок и конец зосереджат ся в Ісусі Христі. Сідит на почеснім місци и руком вказує на чашу нашого спасіня. Рубльов посадил Го просто перед молящым ся перед том іконом, бо з Ісусом Христом чловек віділ ся лице в лице, Бога Отця нихто не віділ, а Святого Духа лем символічні во виді голуба. Бог єст нематерияльний и невидимий, а Дух Святий єст тым самым Богом, мы лем Го інакше постерігаме. Дух Святий єст з Богом гомооусіос (грец. ὁμοούσιος), адже не єст третьом особом Трійці Святой, але тым самым істинным Богом, Він єст той самой натуры, што Бог Отец и Сын Божий. Слово гомооусіос створили отці никейского собора в 325 р. задля завершыня догматичных спорів о Сына Божого, але пак стосувано го не лем до Ісуса Христа, а до цілой Святой Трійці. О тім, же Бог єст єден и нероздільный, вчыли сме ся на релігіі, же Бога не мож поділити на окреми особы, же ріжниці існують не в Бозі, а в нас. Діє ся так за рады нашых маленкых можливости познаня Бога. Аджи Мойсей, котрого лице по бесіді з Богом на горі Синай горіло світлом (Ви. 34, 29-35.), не міг з Богом бесідувати лице в лице и жыти, зато Бог вказал му лем плечы (Ви. 33, 18-23.). Ани Авраам не віділ невидимого Бога лице в лице, гостил Го во виді трьох ангелів. То на основі Авраамовой гостины під дубом в Мамре іконописец вказал Бога во виді Трисвятой Тройці, Бога віділ во виді трьох Божых посланців, такых самых люди як Авраам, то іконописці додали ім крыла. На іконі Рубльова Бог Отец єст перший, кажду ікону так як рядкы слів Господніх Євангелий (и каждой іншой книжкы) чытат ся од ліва до права. Християнин в туземным жытю тіж фурт мусит втікати од шуів и ити в сторону Сонця Правды, все крачати повидны сме од лукавого до правды.

В Польщы о тыжден скорше як в Україні греко-католикы радуют ся з Воскресіня Христового, в тім часі, кєд мы святиме кошыкы зо священином, греко-католицкы и православны Братя и Сестры в Україні підут до церкви з вербныма голузками. А, выходячы з нєй, дахто буде бил и бесідувал: *Верба б'є, не я б'ю. За тиждень Великдень* (о тім звычаю бесідує аджи пісня – https://www.youtube.com/watch?v=t-fAJLJ9IYQ), а мы сідати будеме за столы и ділити будеме ся частичками єдного свяченого яйця. Святкуєме Великден, а они готуют ся до Страстного Тыждня. Хоц маме свідоміст, же молиме ся до того самого Бога, але розєднаны, каждый в своій церкви, та першый раз о іншым часі, найтруднішше погодити ся з тым, же розєднали нас єпископы. Оген незгоды підсиляный єст з обох сторін, неєден думат, же лем його Церков єст істинна, але не нам судити, хто з нас істинно православний. Прецін то не патріарха буде нас судити, а Сын Чловечий, Котрого не раз и не два сме не напоіли (кєд терпіл спрагу), не накормили (кєд голодом примерал) и не одвіділи, кєд в гарешті сідил. Богу зробили сме тото вшытко не 2000 років тому, а тепер (вчера и передвчером). Задумайме ся над словами заамвонной молитвы великопістной Службы Божой Преждеосвященых Дарів, Господ: *в сорока днях вручил крижалі, Богом писані письмена, угодникові твоєму Мойсеєві* и не зважайме на тых, котры сами ся розєднують та будуют не Царство Боже, а своє чловече. Згаданий патріарх праотець тіж віділ Бога не лице в лице, а в огни горіючого кряка, не нищачым рослины, мал свідоміст блискости Бога, чул голос Вседержытеля и тримал ся Його воли. Вшыткы святкуючы Пасху Господню (окремо и разом зо старозаконныма Євреями) най Великден святкуют так як наказує нам сесе робити в своій прекрасній великодній проповіди св. Йоан Золотоустий (о постящых и непостящых), найважнішше, жебы приходити до Воскресшого Бога. Вшыткы єднако Істинного Судію просме той самой заамвонной молитвы: *Подай* (…) *Благий, добрим подвигом подвизатися, час посту завершити, віру неподільну зберегти, голови невидимих зміів сокрушити, і переможцями гріха явитись, і неосудно достигнути поклонитися Святому Воскресенню*.

Най Голгота Украіны промине, най для цілой Украіны закінчыт ся Велика Пятниця, най Українці діждут ся пасхы миру, най и они: *більше не матимуть ні голоду, ні спраги, і не палитиме іх ні сонце, ні жадна спека, бо Агнець, що на середині престола пастиме їх і водитиме їх на живі джерела вод, і витре Бог усяку сльозу з їхніх очей* (Об. 7, 16-17.).

Борис ЛЕМКІВСКИЙ

Фото з Вікіпедії

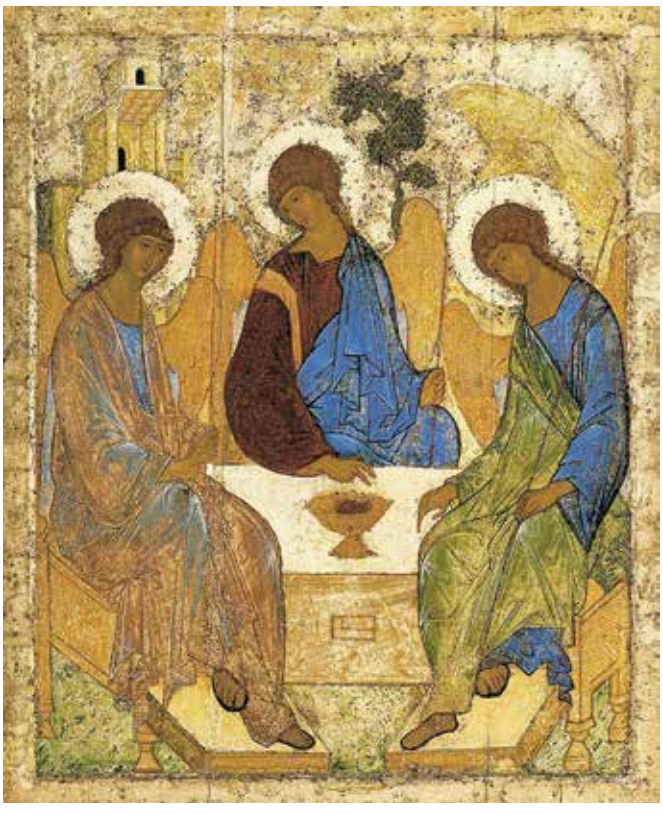

eprasa.pl 0c519d429e

Людмила Таран, «Яблуня: книжка-діалог». Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. – 176 с.

Леся КОРОСТАТЕВИЧ

Дерево пам'яті

«Яблуко від яблуні далеко не падає» – так звучить українське прислів'я, яке згадує Людмила Таран, авторка книжки-діалогу «Яблуня». Це прислів'я – ніби коротка відповідь на складні питання про схожість дітей і батьків.

Для Таран яблуня – не просто образ. Це символ роду і пам'яті. Яблуня – жива, вразлива: вона пам'ятає холод, пересаджування, втрати гілок, але продовжує рости. Саме так постає жіночий рід у цій книжці – живий і незламний.

Ідея – з'ясувати, як матері вплинули на життя і творчість своїх доньок. Проте це не спроба знайти чіткі причини та зв'язки. Радше – уважне слухання.

Книжка складається з нарисів про матерів і їхніх доньок: Надію Забужко та Оксану Забужко, Анастасію Лисивець і Наталку Білоцерківець, Марію-Одарку Майданську і Софію Майданську, Соломію Павличко і Богдану Павличко, Ірину Савку і Мар'яну Савку. Це пари, у яких переплелися не лише родинні зв'язки, а й історія країни, травматичний досвід XX століття, досвід виживання у світі, що часто не залишав жінкам права на голос.

Долі матерів у «Яблуні» – складні, зламані історією. У Наталки Білоцерківець – української поетеси та перекладачки, авторки текстів кількох пісень, найвідомішою з яких є «Ми помрем не в Парижі» гурту «Мертвий півень», – мама пережила Голодомор. Свої спогади про голод вона записала через 43 роки після пережитого у книжці під назвою «Скажи про щасливе життя». Після повернення в Україну працювала вчителькою. Попри те, що в ті часи переважало радянське виховання, у їхній сім'ї зберігалася прихильність до фольклору. Батьки намагалися більше говорити з дітьми українською, розповідали українські казки і дбали про якісну освіту. Саме мама наполягала на тому, щоб донька займалася творчістю.

Сама ж Анастасія Лисивець народилася на Поділлі у 1920-х роках. Під час німецької окупації її забрали на примусові роботи, де доводилося виживати на обмеженому харчуванні. Після війни село було зруйноване, рідні загинули або роз'єдналися, а радянська система накладала нові обмеження. Попри це, Анастасія вистояла та виховала доньку.

Інші долі матерів також були складні – Ірина Савка народилася в роки Другої світової війни, коли народження дитини було радше викликом. Вона зростала у повоєнній Україні, де виживання вимагало не лише фізичної сили, а й постійної психологічної напруги. Її донька Мар'яна Савка успадкувала тонку чутливість до історичних і особистих травм, а також здатність знаходити голос у тих обставинах, де матері доводилося мовчати.

Соломія Павличко – інтелектуалка, яка змогла здобути освіту у часи, коли жіночий голос не часто сприймали серйозно. Вона виховала доньку Богдану Павличко, розвинувши в неї критичне мислення і здатність говорити про складні теми без страху.

Надія Забужко, письменниця та культурна діячка, формувала свою доньку Оксану Забужко в середовищі, де літературна й культурна свідомість поєднувалася з боротьбою за право бути почутою як жінка у сучасному світі.

Таран не перетворює своїх героїнь на символи. Особливу увагу авторка приділяє ролі матері в житті дитини. Вони виховують, коли можуть, і зникають, коли не мають вибору. Навчають уроків і передають свій досвід.

В історії Софії Майданської також було багато труднощів. Вона народилася тоді, коли її мати, Марія-Одарка Майданська, перебувала у засланні. Радянська влада називала це «навчанням» – цинічна формула, за якою ховалася «вища школа ГУЛАГу» для політичних в'язнів. Дитину виховували дідусь і бабуся. У 1949 році бабуся привезла Софію на Буковину. Свою маму дівчинка побачила вперше, коли пішла до першого класу.

Таких історій було багато: діти часто росли без батьків, бо ті перебували в таборах або на засланні в Сибіру.

«Яблуня» багато говорить про жіночу пам'ять. Про те, як історія передається не через офіційні тексти, а через родинні оповіді, через інтонації, через те, що не завжди можна назвати словами. Доньки у цій книжці – відомі письменниці, публічні постаті. Але поруч із ними завжди стоять їхні матері.

У цій книжці немає суму чи ностальгії. У ній немає прикрашеного погляду на минуле, немає спроби «примиритися» з історією або знайти в ній виправдання. Навпаки, минуле тут постає як щось незавершене, а досвід материнства – переходить у доньок, які перетворюють його у творчість.

У певному сенсі «Яблуню» можна вважати книжкою про передачу травми. Але Людмила Таран не використовує цього терміну. Вона говорить про це інтуїтивно – через життєві історії, мовчання і паузи. Матері передають донькам не лише любов і підтримку, а й страх, настороженість, звичку до внутрішньої напруги. Доньки ж перетворюють цей досвід на слово та текст, говорять відкрито. І також, якщо їхні матері не мали змоги говорити про минуле, то у їхніх доньок з'являється голос, який звучить удвічі сильніше.

За такими історіями завжди стоїть не лише подія, а й післядія – те, що лишається в людині, коли все вже ніби минуло. У цьому тексті багато саме цього «після»: після голоду, після таборів, після війни, після розлук, які тривали роками й здавалися безкінечними. Матері в цій книжці живуть уже після катастроф, але їхнє життя не повертається до стану «до». Воно рухається далі – з внутрішньою обережністю, з уважністю до кожного кроку.

Авторка показує, що доньки не повторюють матерів, а шукають свій власний шлях. Проте цей шлях неможливо уявити без попереднього досвіду – навіть якщо він був болісним. Яблуко не є копією яблуні, але воно несе її сік, її насіння, її пам'ять.

Книжка «Яблуня» – це спроба почути жіночий голос історії. Тут порушуються важливі питання: про спадкоємність, жіночу силу, про те, як виживає пам'ять. Це також книжка про Україну, побачену крізь саме жіночу історію. Про дерево, яке вистояло і продовжує плодоносити, навіть коли його гілки були зламані. ●

eprasa.pl 0c519d429e

Бескиди, перед виступом, 1965 рік. Марійка та Андрій на передньому плані

Ви думаєте, що 90 років – це багато? Ви точно зміните свою думку, як тільки познайомитеся з нашим татом, дідусем, колегою та громадським діячем. Пані та панове – до вашої уваги наш ювіляр, справжній вічний двигун Перемишля та душа будь-якої компанії – Андрій Чорний!

Загадка двох дат

В Андрія все не як у людей – навіть із днем народження. Офіційно в документах записано 7 квітня 1936 року, але «свої» знають: справжнє свято – 19 квітня. Народився він у селі Лази на Ярославщині в родині, де патріотизм був стилем життя. Його батько, діяч «Просвіти», змалечку дбав про національну свідомість та освіту дітей.

Андрій був наймолодшим у сім'ї – справжнім улюбленцем. Маючи чотирьох старших сестер і брата, він купався в любові. Можливо, тому він виріс таким товариським, що не може просто так пройти через перемиський Ринок: обов'язково зупиниться, розпитає, порадить і зарядить оптимізмом щонайменше з десяток знайомих.

Першопроходець повернень

Історія не була лагідною до родини Чорних. 1947 рік приніс трагедію акції «Вісла». Сім'ю примусово вивезли на Вармію, а батька за проукраїнську позицію відправили до табору в Явожні. Але Чорні – не з тих, кого можна зламати. Їхньою мрією було повернення на рідні землі.

І тут проявився «логістичний танк» на ім'я Андрій. Саме він став тим «скаутом», який проклав шлях назад. Як тільки з'явилася можливість, він вирушив до Перемишля, щоб підготувати ґрунт для рідних. Коли інші лише мріяли про повернення, Андрій уже обживався в тіні Сяну. Як згадують архіви проєкту «Повернення», молодий Андрій був постаттю яскравою: впевнений у собі, енергійний і з неповторним шиком (кажуть, його мотоцикл «Панонія» був у місті не менш відомим, ніж він сам!).

Сцена, хор і велике кохання

Якщо Перемишль має своє серце, то для української громади воно б'ється в Народному домі. Андрій не просто там бував – він цей Дім співтворив. Разом із групою однодумців зібрали ансамбль «Бескиди» – перший український естрадний проєкт у Польщі, який мав шалений успіх. Уявіть собі ті часи: українська пісня, молодість, драйв і він – Андрій, завжди в епіцентрі подій. Він співав у перемиському хорі, а щойно з'явилися легендарні «Журавлі» – одразу став частиною їхнього першого складу.

Але Народний дім подарував йому дещо більше за оплески. Саме там він зустрів свою Марійку Керкош. Хоча містом ходили легенди про популярність Андрія серед дівчат, у 1966 році він остаточно пов'язав долю з «Нюнею», як пестливо він називав Марійку. Разом вони виховали двох доньок і дочекалися чотирьох онуків.

Торонто-Перемишль-Трускавець

Андрій – справжній громадянин світу. З 80-х років він почав відкривати для себе Канаду, де діаспора в Торонто миттєво прийняла його як свого. До сьогодні він вважає, що переліт через Атлантику – це щось на кшталт поїздки автобусом до Ярослава.

Але, якщо ви думаєте, що його активність обмежується літаками, то ви погано знаєте пана Андрія! Наш ювіляр і в 90 років сам сідає за кермо автомобіля і вирушає до Трускавця. Родина досі веде дискусії: чи їде він туди заради цілющої води, чи заради бурхливого товариського життя? Знаючи Андрія, ми впевнені – і те, і інше він споживає у великих кількостях!

Фонд, діти та «добра порада»

Понад 20 років Андрій успішно керував Фондом ім. Ярослави Поповської. Це був його особистий майстер-клас із переконання: він міг вмовити будь-якого мецената підтримати українську справу. Завдяки йому сотні дітей отримали допомогу, а конкурс дитячої пісні ім. Ярослави Поповської досі надихає малечу.

Андрій – людина, на яку завжди можна покластися. Навіть якщо ви його не питаєте, будьте певні – він дасть вам «добру пораду». І вона зазвичай буде влучною, хоч і поданою в його фірмовому, безкомпромісному стилі.

Династія Чорних

Сьогодні пан Андрій дивиться на світ з гордістю. Хоча у 2013 році Марійка пішла з життя, він не дозволив смутку взяти гору. Його головний капітал – родина. Доньки Тетяна та Анна продовжують справу батька як активістки та освітянки. Онуки – Ярема, Марина, Максим та Леся – талановита молодь, що вже робить свій внесок у культуру. А найголовніша новина – скоро в родині з'явиться правнук! Естафета триває.

Патріотизм, що не має віку

Від початку повномасштабного вторгнення пан Андрій кожну новину з України пропускає крізь серце. Але він не обмежується тривогою. Як людина дії, Андрій активно підтримує українське військо фінансово, вважаючи це особистим обов'язком і внеском у перемогу.

Дорогий Тату, дорогий Дідусю!

З нагоди Твого неймовірного 90-річчя ми бажаємо, щоб Твій внутрішній «акумулятор» ніколи не розряджався. Ми знаємо – Твою енергію не втримати! Бажаємо Тобі насамперед перемоги України, щоб Ти міг з легким серцем насолоджуватися мандрівками до Львова, Києва і улюбленого Трускавця. Бажаємо ще тисячі «добрих порад», до яких ми всі прислухаємося, та радості від успіхів дітей, онуків і майбутнього правнука.

90 років – це лише початок чергового крутого віражу.

На здоров'я! Многая літа!

Дочки з родинами

eprasa.pl 0c519d429e

З нагоди
90-річчя від дня народження

Дорогій Мамі

ЄВГЕНІЇ КОВАЛЬЧИК

сердечні побажання
міцного здоров'я, щастя, радості на кожний день
та Божих ласк на многії і благії літа
складають

дочки Єлизавета і Іванна з родинами

Ельблонзький відділ Об'єднання українців у Польщі запрошує на

58-й Дитячий фестиваль української культури ім. Мирона Сича

9-10 травня 2026 року, Театр ім. А. Севрука в Ельблонзі, вул. Театральна 11

Заявки про участь дітей просимо надсилати до 10 квітня 2026 року за посиланням
https://forms.gle/d9cD5o2bGp1muAgs6,
або скануйте QR-код
Час виступу кожної групи – не більше 15 хвилин.
Кількість дорослих опікунів – 1 опікун на 15 дітей.
Організатори забезпечують нічліги і харчування.
Транспорт учасників – за свій рахунок.
Організатори залишають за собою право до скорочення програми.
В разі проблем з доступом до форми та іншими питаннями звертайтеся до:
Мирослав Притула – elblag@ukraincy.org.pl 605-295-005
Ігор Сулим – ihor.sulym@ukraincy.org.pl 668-425-572
Чекаємо вас! *Організатори*

**Управа Кошалінського відділу
Об'єднання українців у Польщі,
Дирекція Загальноосвітнього ліцею
у Білому Борі ім. Т. Шевченка,
Управа фонду ДЕКА, яка веде Початкову школу
ім. Т. Шевченка в Білому Борі**
запрошують на

VII УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР,

який відбудеться
27 червня – 5 липня 2026 року (9 днів)
в **БІЛОМУ БОРІ**.

Організатори забезпечують:
▶ нічліги та харчування (сніданки, обіди, вечері) ▶ опіку інструкторів ▶ добрі умови ▶ екскурсії – поїздки до озера та моря ▶ спортивні змагання ▶ навчання українських пісень ▶ та інші атракції.

Приймаємо зголошення дітей від III до VIII класу початкової школи.
Кількість місць обмежена.
Контакт і зголошення – домівка ОУП в Кошаліні:
тел. **94 342 64 70** або **503 005 378**,
електронна адреса:
koszalin@ukraincy.org.pl
roman.bilas@ukraincy.org.pl

Запрошуємо!

eprasa.pl 0c519d429e

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Великодній номер газети «НС» 14-15 є подвійним (5, 12 квітня), тож в наступному тижні газети не буде. Очікуйте черговий номер «НС» 16 через тиждень.

Редакція газети «Наше слово»

1,5 % на Українську школу в Бартошицях

Звертаємося зі щирим проханням до людей доброї волі, яким небайдужий розвиток українського шкільництва в Польщі, перерахувати 1,5 % прибуткового податку за 2025 рік.

Ваша допомога є надзвичайно важливою для реалізації навчально-виховних завдань Української школи в Бартошицях, а також для проведення заходів, спрямованих на розвиток і збереження української національної ідентичності.

Саме завдяки вашій підтримці наші художні колективи мають змогу брати участь, зокрема, у дитячих фестивалях у Кошаліні та Ельблонзі, культурних оглядах в Ольштині, українознавчих екскурсіях і багатьох інших заходах, популяризуючи українську культуру.

Щиро дякуємо ВАМ за дотеперішню підтримку.

Під час подання податкової декларації у відповідному пункті щодо перерахування 1,5 % податку просимо вказати такі дані:

Stowarzyszenie «Kałyna»
KRS: 0000208516

Любомира Тхір, директорка
Початкової школи № 8 ім. Лесі Українки
з українською мовою навчання в Бартошицях,
управа Товариства «Калина»

Графіка на 1, 2, 3, 34, 35 сторінках – Тетяни Данюченко

Шановні батьки, вчителі та друзі Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі

Розраховуючи доходи за 2025 рік, кожен з Вас може передати 1,5% податку на громадські організації. Щоб підтримати нашу школу, будь ласка, заповніть форму PIT і вкажіть:

номер KRS: **0000207472** cel szczegółowy: **99890**

Перерахування 1,5% податку жодним чином не обтяжує платника податків.

Ми розраховуємо на Вашу доброзичливість!

Гарантуємо, що отримані кошти будуть повністю використані на потреби дітей і школи. Дякуємо Вам!

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10 / +48 661-420-649, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1400 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 0c519d429e

eprasa.pl 0c519d429e